

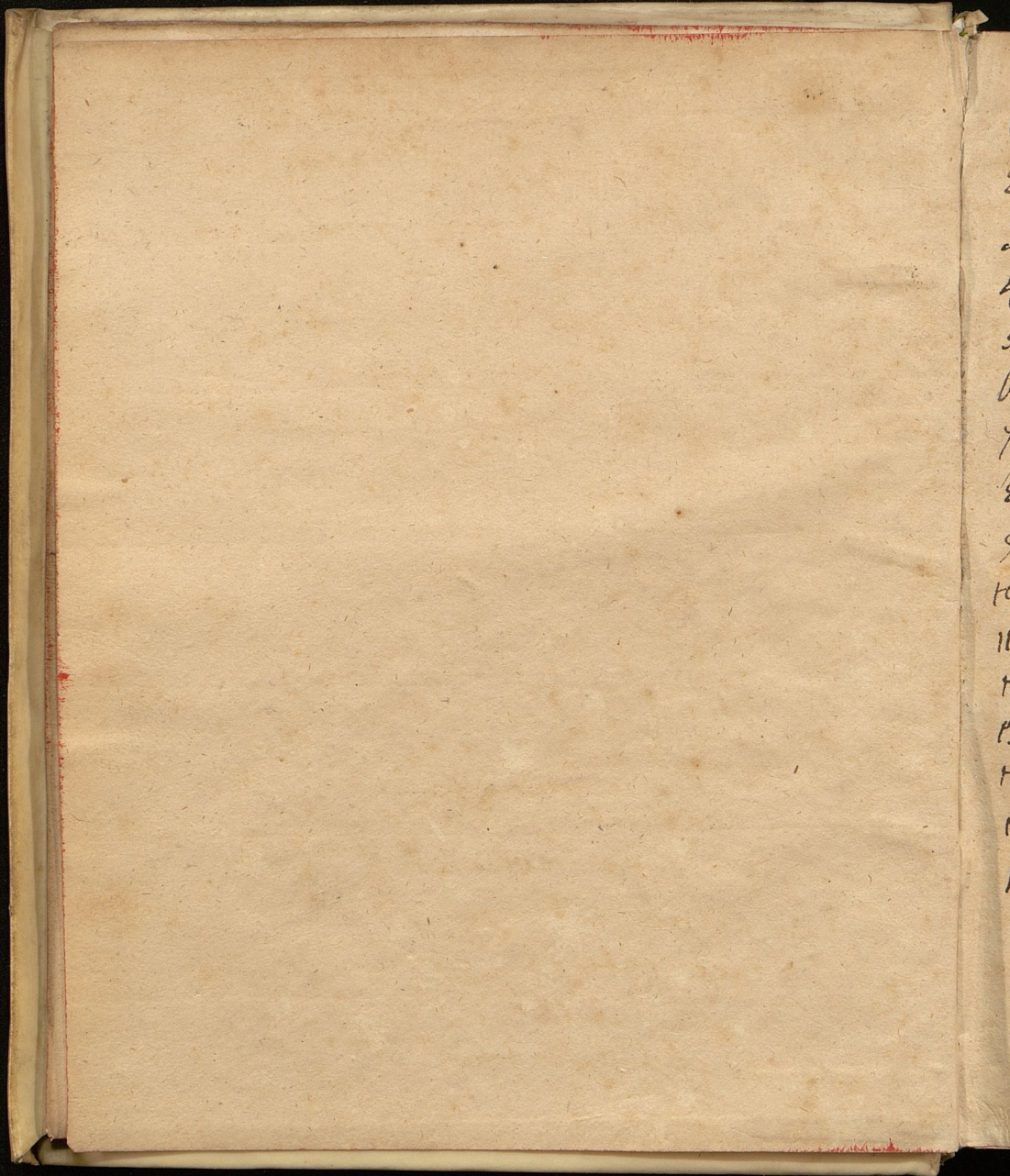
60 u

1269.



17





Vol. X.

- 1.) Petr. Christoph. Hempel de advocatis Helmsf. 1675.
- 2.) Sam. Ströck de Alapa
- 3.) Petrus Schultze de Argentunina judiciali 1676.
- 4.) Sam. Ströck de jure avorum
- 5.) Joachim Secher ad l. Aemilius 38. de minoribus.
- 6.) Sam. Ströck de jure emulacionis
- 7.) Jd. de bacillis fisis von Krollstücken.
- 8.) Herm. Conring de capitulatione Caesarea. 1675.
- 9.) Ant. Julig Busman de censibus
- 10.) Petr. Schultze de jure comendationis.
- 11.) Sam. Ströck de compositione.
- 12.) Jd. de conscientia advocati.
- 13.) Jan. Clafenius de consuetudinibus. 1675.
- 14.) Sam. Ströck ad l. Cum Papinianus XII. C. de sententiis
vel de reconventionem.
- 15.) Jd. de curiositate.
- 16.) Jd. de credentia revelatione
- 17.) Jd. de decreto interimistico.
- 18.) Jd. de et cetera.
- 19.) Jd. de fide habita
- 20.) Jd. de conscientia foro.

21. Ant. Seidenstücker de furiis ferarum.
22. Joh. Frid. Rhetius de hospitalitate. cum Gratiano
- 23.) Aug. Bened. Cappoz de infantibus expositis.
- 24.) Sam. Struck de motu proprio principis.
- 25.) Joh. G. Simon obstetrices

M

DISSERTATIO
DE
**CONSCIENſIA
ADVOCATI,**

QVAM EX
*AUTORITATE ET CONSENSU MAGNIFICI JCTO-
RUM ORDINIS IN ACADEMIA VIADRINA*

PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO, JCTo,
COM. PAL. CÆS. ET ANTECESS. CE-
LEBERRIMO

DN. Patrono & Doctore Svo æternùm devenerando,

In Auditorio Jctorum

Ad Diem 21. April. Anno M DC LXXVII.

placido Eruditorum Examini ſiſtit

AUTOR
EPHRAIM NAZIUS,

Cöllino-Pomeranus.

Francofurti ad Oderam,
Typis Hæredum JOHANNIS ERNEſTI, Acad. Typogr.

(12)

DISSENTIUM
ET
COMPROBATIONIA
ADVOCATI

NOTORIE ET COMPROBATIONE MARCHIPII PCTO
SUA COMPROBATIONE IN REBUS MARCHIPII

FRAS DE
DR. SAMUEL STRYKO, I.C.O.

COM. T. CAS. ET ANTIQ. CE.
S. P. R. M. O.

DR. SAMUEL STRYKO, I.C.O.
COM. T. CAS. ET ANTIQ. CE.
S. P. R. M. O.

FRAS DE
DR. SAMUEL STRYKO, I.C.O.

DR. SAMUEL STRYKO, I.C.O.
COM. T. CAS. ET ANTIQ. CE.
S. P. R. M. O.



PRÆFATIO.

Quemadmodum tenera res est Conscientia hominis, ita si vel leviter illam tangas, vulnus accipit multis emplastris non sanabile; sed quòd animam & corpus truculentissimis quasi tormentis & mille cruciatibus torquet. Si turpi enim aliquo scelere turpiter illam sauciaveris, etiam requiem invidet instar latrantis canis nocte dieque molesta Tibi. Quare Tyrannus ille conclave suum Speculis penitus circumdedit, quoniam à quovis tyrannidis suæ præmium, hoc est, repentinum eumque infelicissimum vitæ suæ exitum, dictitante ita conscientia, speravit timuitque, uti refert B. Dn. *Harsdörffer part. 7. der Jämmerlichen Mordgeschichte / Hist. CLXVI.* Imò quamvis interdum quasi dormire videatur, non attendens facta tua; surgit tamen iterum & duplicato tremore non secus ac dirissimus Carnifex Te sæviori manu apprehendit. E contrario, tametsi res tenera sit Conscientia, si illæsam illam serves, nihilque agas, quod vulneret illam; sed omnes Actiones tuas juxta Dictamen rectæ rationis piè, justè & prudenter instituas, securus es ab hoste & morsibus illis plusquam serpentinis conscientia. Hæc illæsa murus aheneus est, lætitiâque animi parit, auget, conser-

vat: hac non sauciatâ securè ambulas, sedes, dormis :
hac non contaminatâ, nullâ pallefcis culpâ; sed tran-
quillô planè es animô. Et cum Conscientiam nostram
vel turpiter agendo vel omittendo de facili lædere pos-
simus; (quid enim turpes Actiones aliud sunt, quàm
illæ spinæ aculeique tam acriter pungentes & vulneran-
tes?) tota verò vita imprimis Advocati, nil nisi pra-
xis sit, in quâ facile aliquid, quod est contra Conscien-
tiam, agere vel omittere possit Advocatus; cum tamen
juxta *Cic.* quemvis in omni vitâ suâ nec transversum
unguem â rectâ conscientîâ oporteat discedere, nisi con-
scientiam vulnerare velit, hunc laborem de Con-
scientiâ Advocati in me suscepi, visurus, sed per com-
pendium tantum, quid salvâ conscientîâ possit Causa-
rum Patronus, quid non possit. Prolixiorem equidem
hæc materia meretur discussionem, quam ut Academi-
co Exercitio tractari ex meritô possit; suffecerit tamen
Præcipua quædam Conscientiam Advocati tangentia
levi quodam penicillo adumbrasse. Qui conatus ut cedat
in Divini Numinis gloriam, mei proximique commo-
dum & salutem, Numen divinum supplex oro. In Cu-
jus nomine, uti ad omnia consilia omnesque Actus
progrediendum *L. 2. pr. C. de Off. præf. prætor. Afr.* ita
in eodem Exercitium præsens ordimur feliciter!

CAP. I.



CAPUT I.

DE

Conscientiâ Advocati ratione

fui Officii & suæ Personæ.

SUMMARIÆ.

- | | |
|--|---|
| Q uid sit Conscientia n. 1. | Q uinam sexus ad Advocationem requiratur? n. 32. seq. |
| Quat. hic de Conscientiâ agatur. n. 2. seqq. | An Advocatio natura feminarum repugnet & earum patrocini-um sit contra Jus natura? n. 34. seqq. |
| An dubia & scrupulosa sint propriè Conscientia. n. 5. | Quare hoc officio femina non fungantur. n. 38. |
| Quid sit Advocatus. n. 6. seq. | An in casu necessitatis licitè patrocinentur? n. 39. seqq. |
| Quomodo differat Advocatus à Procuratore. n. 9. | An Hermaphroditus salvâ conscientia causas agat? n. 42. seqq. |
| Quale Advocati Officium. n. 10. seqq. | An cæcus possit patrocinari Jur. Civ. n. 45. seq. |
| An quis salvâ conscientia hoc munere fungi queat? n. 14. | Quid in foro conscientie ratione cæci statuendum. n. 47. seq. |
| Exemplum Christi. n. 15. seq. | An surdus & mutus n. 48. & 49. |
| Opprobria Advocatorum. n. 17. seq. | An ob capitale crimen damnatus & Judeus in foro civili re-ctè postulet? n. 50. seqq. |
| DEUS precipit ut alter alteri succurrat. n. 19. seqq. | Quid de hisce statuendum in foro Conscientia. n. 53. |
| An Advocatus non rogatus se ad patrocini-um offerre possit? n. 22. seqq. | An Legitimus salvâ conscientia patrocinetur? n. 54. seqq. |
| Quisnam personam Advocati salvâ conscientia gerere possit? n. 26. | Affirmatur & limitatur hoc. n. 57. & 58. |
| Quenam etas ad Advocatum requiratur. n. 27. seqq. | An infamis vel legitimus salva |
| An juvenis salvâ conscientia patrocinari possit? n. 30. seqq. | |



conscientia det petenti consili- um? n. 59.	Quare Reges Hispanie Advocatis migrationem in Indiam pro- hibuerint. n. 77. seqq.
An excommunicatus ritè postu- let. n. 60.	Externarum Advocati qualita- tum prima est, conveniens ve- stitus. n. 80.
Quid de pastore dicendum? n. 61. seqq.	Mos Gallie & Italia circavestitum Advocatorum. n. 81.
Interna Advocati qualitates, qua- rum prima est Pietas. n. 66.	Quid in foro conscientia de Ad- vocatorum vestitu tenendum. n. 82.
An Atheus possit esse Advocatus & an detur Atheus speculativè ialis. n. 67.	Secunda affabilitas. n. 83.
An Hæretici Advocatura fungi possint. n. 68.	Tertia, Eloquentia. n. 84.
An soli Romano-Catholici. n. 69.	Mos dicendi Romanorum qualis. n. 85. seqq.
Secunda qualitas interna est ut sit conscientiosus. n. 70. seqq.	Mos insatiabilium Advocatorum. n. 88.
Tertia qualitas est Eruditio. n. 73. seqq.	



Acturi de Conscientia Advocati, parum solliciti erimus de incunabulis variisque significationibus Vocabulorum, proletaria enim hæc sunt & nihil aliud, quam circa corticem versari & nucleum non velle. Adeat tamen, cui volupe est, de priori Vocabulo *Dissertat. Inaugur. de Foro Conscientie*. Clariss. Dn. Charisii sub Præsidio Magnif. Dn. nostri Præsidis habitam, ubi hæc *cap. 1. per rot.* sufficienter explanata; de posteriori Bouric. *de Offic. Advocati c. 1.* In præsentiarum notasse sufficiat, quod Conscientia nihil aliud sit, quam Regula æqui & iniqui indicans creatura rationali, quid fugiendum quidve adpetendum sit, juxta Cornejum in *suâ Theol. Moral. Tom. 1. Tr. 8. Disp. 2. Dub. 1.* citante illum R. P. Steph. à S. Paulo in *Theol. Moral. Tr. 1. Disp. 2. Dub. 1. n. 1.* vel Judicium intellectus circa actiones morales, dictans, quid bonum quidque malum sit, & ideo agendum vel omittendum Dn. Pufendorff. illustre illud decus Doctrinæ Moralis, de *J. N. & G. l. 1. c. 3. S. 4.* Laymann, in *Theol. Moral. lib. 1. Tr. 1. c. 2. n. 1.*

n. 1. Gibalinus in *suâ Scientiâ Canon. & Hieropolit. Tom. 1. l. 3. c. 7.* 2.
qu. 2. n. 1.

Non autem hîc agemus de Conscientiâ, quatenus est dictamen præcticum de factis, sed faciendis, quod nimirum Actiones morales semper antecedit, quò imprimis pertinet Dn. Pufendorff. *cit. loc.* Conscientiæ distinctio in Antecedentem & Consequentem. Neque intelligimus hîc erroneam, dubiam sive scrupulosam illam; sed rectam, quæ bonum bonum & malum malum judicat, cum si Conscientiam in rigore sumere velimus, neq; dubia neq; scrupulosa propriè conscientia sit dicenda, quia neutra præscribit, quid hîc & nunc determinatè sit agendum vel omitendum; sed ambigua hæret inter utrumque, Steph. à S. Paulo in *Theol. Moral. Tr. 1. Disp. 2. Dub. 1. n. 3.* B, Dn. Schröterus, *Antecessor Jansenus in Fasc. cas. Conf. p. m. 12.* De Probabili *cap. 4.* hujus Dissertat, commodus erit dicendi locus, Et hæc de priori Vocabulo. 3.
4.
5.
6.

Advocatum describimus, quod sit Conscientiosus Vir, qui desiderium amici sui (nam principio, quando jure confertum manus ibant, amicos, qui autoritate consilioq; juvarent, advocare solebant, uti testatur R. P. Adamus Conzenius *lib. 7. Politicorum. c. 24. §. 1.*) in jure apud Eum, qui Jurisdictioni præest (hinc qui privatim alterum consilio juvat, non dicitur propriè Advocatus. Johann. Azorius *Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.*) exponit vel alterius desiderio contradicit *L. 1. §. 2. ff. de postul. Conf. L. 14. C. de Advocat. div. Judiciar. Bouric. de Off. Adv. c. 7.* 7.
Joh. Emer. à Rosbach. *Process. Civ. Tit. 18. n. 1.* nam postulare hodie pro advocare sumitur *L. 2. §. 1. C. de postul. Dum Conscientiosum illum diximus σιδερόζηλον dixisse videbimur, quippe adversari sibi credit Vulgus, Advocatum esse, & esse Conscientiosum. In proverbium enim abiit: Advocaten haben kein Gewissen oder haben ein weit Gewissen. Verum descripsimus hîc Advocatum, qualis esse debet, non qualis interdum esse solet, ut adeò sine conscientiâ sint, qui Advocatum omnem Conscientiæ expertem pronunciant. Græcè dicitur παρακλητος Döring. in *suâ Biblioth. JCorum sub voce Advocatus Adfert. 64.* & Advocatus idem significat ac accersitus, rogatus; quamvis hodie pauci ac- 8.
cer-*

cerfionem expectent; quod an salvâ fiat conscientia inferius dicendum.

9. Differt tamen Advocatus à Procuratore, sicut causa principalis ab instrumentali v. g. Scriba à calamo; tametsi enim, Procurator in causis agendis etiam quam maximè sit occupatus, quicquid tamen operatur, ex instructione Advocati fit, utpote, qui vicem animæ hic gerit, cum Procurator ministerium corporis sui saltim exhibet Advocato, Scripta ejus Judici offerendo & terminos Judiciales observando. Alias differentias vid. apud Döring, *sub voc. Adv. ab. Adfert. 84. usq. ad Adfert. 86. exclus. Bouric. de Off. Adv. c. 2. circa fin. Agricol. de Off. bon. Adv. c. 9. 10. & 12. Anton. Matthæi Tr. de Judiciis Disput. 3. §. 48. Magnif. Dn. Struv. in Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 7. lb. 3. Et tantum etiam de posteriori Vocabulo.*
10. Nunc ut in ipsum Advocati Officium Inquiramus, operæ pretium est, quod sanè maximè est honorabile, dicitur enim illustris dignitas *L. Restituendâ 6. §. 2. C. de Adv. div. Judic. & ipse Advocatus Nobilissimus L. Providendum. 7. C. de Postul. Clarissimus & Spectabilis, L. Laudabile pr. C. de Adv. div. Judic. vid. Cassaneus in Catalog. glorie mundi 7. part. considerat. 28.*
11. Necessarium est *Dn. Struvius d. l. lb. 4* ideoque præmiis afficiendum *d. l. Magon, Cyn. Adv. p. 2. c. 6. n. 18.* hincque nostris moribus nullum personale munus subire coguntur Perez. *in C. h. r. n. 4.* Dantur enim homines tam pusilli tremulique ingenii, ut se ipsos defendere nequeant, quare ut hi non relinquuntur indefensi, Advocatis indigent, quoniam aliàs eruditi tantum Jus suum consequerentur; imperiti autem paterentur injurias, quod utique Juri naturæ quam maximè adversatur. Neque apud Nos, uti in Polonia, moris est, ut quilibet sine Advocato ipse suam causam exponat, Tholosan, *in Syntagm. Jur. Univ. lib. 49. c. 6. n. 17.* Utile est, quia non minus provident Advocati humano generi, quam si præliis atque vulneribus patriam parentesque salvarent *L. 14. C. de Adv. div. Judicior.* Nam sicuti milites sagati hostilitatem sclopetis & bombardis, ita togati falsitatem & Offensionem validissimis argumentorum, ut ita loquar, globulis expugnant.

Qua

Quare non ambigendum, an quis salvâ Conscientiâ hoc 14
munere fungi queat, est enim de genere defensionis, quæ est
Juris naturalis præceptivi: est ejusmodi Officium, quod sui na-
tura peccatum non implicat, ergo licitum. Joh. Bapt. Caccia-
lup. *Tr. de Off. Adv. qu. 1. n. 2.* Præterea Christus ipse hoc mu- 15
nere fungitur, ergo nihil habet turpitudinis; sic enim Apost.
Paulus *ad Hebræos c. 7. v. 25.* dicit: Quis est qui condemnet,
Christus is est, qui mortuus est, imò verò, qui etiam excitatus
est, qui est ad dextram DEI & qui postulat NB. pro nobis.
Porrò: Quod si quis peccaverit, Advocatum apud Patrem, ha- 16
bemus JESUM Christum Joh. 1. c. 2. v. 1. ut proinde frustra Ad-
vocaturam relinquere voluerit Joh. Pet. Ala, uti ipse *Tr. de*
Adv. & Causid. Christian. p. 2. Exhort. 3. ait, se ingenti stupore
percussum, cum aliquando legisset, subulcum quendam mul-
tùm elaborâsse, ut porcos ageret in suile, & tandem indignatum
exclamâsse: *Eatis tandem in hoc stabulum, sicuti Procuratores &*
Advocati descendunt in infernum, & continuò gregatim omnes intro-
visse; locutus est enim ut subulcus, hoc est, insulsè & ineptè. De
cætero pius & eruditus Advocatus agat, quod dicat recta ratio,
Vulgiq̃ue maledicentiam flocci faciat.

Multa quidem sunt, quæ in opprobrium Advocatorum alle- 17
gari solent; Felices olim Urbes sine Causidicis fuisse, Colu-
mella testatur. Vilissima capita, forensia pecora ac togatos vul-
tutes eos vocat Apulej. *lib. 10. Metamorph.* Plura eorum Epi-
thera qui nosse desiderat, adeat Zasium *ad L. 2. §. post hoc quoque*
Tubero verb. Nec obtinuit ff. de Orig. Jur. Tiraquell. *de Nobilit.*
c. 29. n. 7. seq. Verùm cum nobis de Conscientia Advocati quæ-
sito sit, & an Officium Advocaturæ ejus repugnet Conscientiæ,
parùm attendimus malevolorum iniquas in Nobilem Advocato-
rum Ordinem censuras. Quippe quid in Conscientia justum, 18
honestumve, non ex vulgi opinione, sed ex rectæ rationis dicta-
mine, quatenus hoc ex naturali ac Divino morali jure informa-
tum, decidendum. Scilicet DEO & proximo ut inserviamus,
conscientiam nostram nos constringere in aprico est; qui ergo
in eo statu degit, quò utrumque expedire possit, ille in Conscien-
tia securus erit. Atqui verò Advocati munus tale esse, negabit
B nemo

nemo, nisi cui ignotum est Advocati Officium. Nihil gratius DEO contingit, quàm si Justitia non tantùm Divina sed & humana inter homines promoveatur, nec contra jus fasque alter lædatur. Pariter præcepit DEUS, ut alter alteri succurrat, & sicubi eum lædi viderit, suppetias ferat, ob quam causam familiaritatem quandam inter homines constitutam voluit Natura *per L. 3. ff. de I. & I.* omnia verò hæc per Advocaturam saluberrimè expedire, res ipsa testatur. Imò salva res est, modò personarum vitia àre ipsâ separaveris.

20 Nullus sanè datur Ordo inter homines, qui non maximis personarum Ordini adscriptarum sceleribus sit inquinatus, quod
21 vel ipse Sacer Ordo testari valeret. Verùm sicine Theologia damnanda venit, quoniam tot hæretici tot dogmatum monstra producant, quæ non solùm fidei simulac concordia Christianæ venena, sed ipsissimum Atheismum etiam sapiant? Sicine Medicinam reprehendere fas est, quia suos habet Corruptores & Circumforaneos, qui hùc & illùc circumrepentes incantos homines fictitiis emplastris & oleo miserè decipiunt? Minimè gentium! Nil inde dignitati Ordinis decedit; nec res ipsa unquam personæ vitio illicita redditur aut conscientia adversa. Ut taceam, Advocatos bonos meliorem ducere vitam, quàm Religiosos & Prædicatores juxta Camill. Borell *Summar. Decis. tot. orb. Christ. lib. 1. Tit. 65. n. 20.* Franc. Vivium *Decis. 123. n. 24.* Cavalcan. *P. 1. D. 33. n. 21.* Rebuff. *de Privileg. Scholast. privileg. 4. post pr.*

22 Resultat autem ex dictis alia Conscientiam tangens controversa: An se. Advocatus, cum videat se honesto defungi Officio, salvâ Conscientiâ se ad Patrocinium offerre possit, an verò rogatus demum succurrere debeat? Ipsum sanè nomen Advocatum monet, se non nisi ad auxilium vocatum venire debere; imò aliàs in Jure nostro culpæ annumeratur, alienz se immiscere rei *per L. Culpa 36. ff. de R. l. c. Non est 19. de R. l. in 6.* E contrario alter alterius utilitatem suo proptere motu promovere debet, impellente ad hoc naturali se invicem juvandi studio, quo homines,
23 tanquam animalia socialia, sibi constrictos voluit Natura. Dicerem ergo, Conscientia examen Advocatum ex bonitate intentionis

tionis suæ intituere debere. Si se offerat animo lucrum ex illa causa percipiendi, peccat in conscientia; si se offerat animo damnium & injuriam à proximo avertendi, licitè agit; Sed quid si simul lucrum speret? Nec spem hanc improbandam putamus, quia lucrum hoc licitum & LL. permiffum, modò ad utilitatem proximi principaliter respiciat; nemo enim in conscientia proximo, cui facultates suppetunt, gratis inservire tenetur; nam quæ unius obligatio est ad officia, illa alterius est ad remunerationem. Deinde hinc attendendum, an ille, cui patrocini-um offert Advocatus, alium jam sibi elegerit Advocatum, quem consulere velit; tali casu, nisi ipse planè gratis patrocini-um præstare velit, se offerre nequit, cum utilitatem, quam alter Advocatus ex causa habere potuiffet, ipsi studio intervertat. Hinc 25
concludunt Dd, tunc Advocatum se licitè offerre Clienti, quoties ipsum in periculo viderit constitutum. Döring in *Bibliothec. ICr. sub voc. Advocatus Afferit. 30.* (quamvis ille ibi Advocatum pro Protectore capiat) nullum verò ibi periculum, ubi alium Advocatum consulendi & copia & voluntas adest.

Sequitur nunc de Persona Advocati, scil. quisnam hanc sal- 26
vâ Conscientiâ gerere possit; ubi tanquam generale Axioma tenendum, quòd Quilibet postulare possit, qui non prohibeatur vel ob ætatem vel ob sexum vel ob casum *L. 1. §. 3. C. 5. ff. de postul.* Est enim postulare de genere permifforum, adeoque cuilibet licet, nisi speciali lege aliter cautum. Justa igitur [1.] ad 27
Advocaturam ætas requiritur, ita, ut ob infirmum judicium Minor 17. annis tam pro se, quàm pro alijs postulare nequeat *L. 1. §. invitum. ff. de postul. Dn. Struvius in Syntagm. Jur. Civil. Exerc. 7. th. 14. Rosbach. Process. Civ. tit. 18. n. 3.* Quemadmodum enim de Medico juniori Germani dicunt: *Ein junger Arzt ist der Kranken Kirchhoff;* idem etiam dicendum de Advocato juniori, quòd nimirum sit ipsa pestis, imò mors clientum; quamvis senior Advocatus etiam non semper obtimeat causam; sed à 28
juniori, qui noviter ex studij fornace eductus, uti *Specul. tit. de Advocatis §. fin. n. 3.* loquitur, sæpe se devinci patiatur, utpote qui seniore magis gloriæ cupidus, magis etiam studet ad obtinendam causam. Si verò 18. ætatis annum ingressus, quamvis

fit minor 25. annis, Advocaturam rectè exerceat. B. Dn. Eckolt
 29 ad tit. ff. de postul. §. 8. Procurator verò esse non potest, quia
 majus præjudicium in judicio versatur Procuratoris, utpote, qui
 litem alienam in se suscipit, litisque Dominum se reddit L. 22.
 C. de Procurat. quàm Advocati, qui desiderium alterius Judici
 saltim exponit.

Quid verò hinc per Conscientiam liceat, paucis videndum:
 30 Et breviter dicimus: In Conscientia non tam ætatem, quàm ju-
 dicitium Advocati respiciendum esse. Sunt multi mento juve-
 nes, sed mente senes; Exerit enim se sapius ante annos pruden-
 tia, negotiorum gerendorum Moderatrix. Hanc ergò si adver-
 terit Juvenis, per Conscientiam ipsi advocandi munus subire li-
 cebit, quamvis annorum 17. nondum sit. Sin verò judicij sui im-
 becillitatem observaverit, debet se ab hoc munere abstinere,
 31 etiam si 18. annis major sit. Jus enim Civile anno 18. postulandi
 licentiam concedens, non mox cujusvis Juvenis in forum intem-
 pestivo patrociniandi pruritu proflientis Conscientiam reddit
 securam; sed præsupponit aptitudinem ingenij, quæ si defecerit,
 ex sola ætate parùm pro Conscientia capiet præsidij.

[2.] Ad Advocaturam requiritur legitimus sexus, qui ma-
 sculinus est, feminino excluso, quia Advocatura est munus pu-
 blicum ac civile, quod Viris non mulieribus competit L. 2. de
 R. I. L. Aliorum 18. ff. de postul. Jodoc. Damhouder in Praxi rer.
 civil. 6. 129. n. 1. ita quidem, ut nec pro liberis proprijs in judicio
 admittantur ad postulandum L. Liberto 31. §. 6. ff. de neg. gesti.
 imò moribus Saxon. ne quidem pro se postulare possint, juxta
 tradita. Carpz. p. 1. C. 1. Decis. 30. sed illis Curator ad litem detur
 33 B. Dn. Eckolt. cit. loc. §. 8. Causam dedit Carfania, sive ut in
 aliquibus exemplaribus legitur, Caja Afrania vel Calphurnia,
 improbissima femina, quæ admodum inverecundè postulans Ma-
 gistratum inquietavit d. l. 1. §. 5. ff. de postul.

Quicquid tamen sit, si seposito Jure Civili rem penitus
 34 consideres, Advocatio sanè Naturæ femininæ non adeo repu-
 gnat, neque contrariatur ita Juri naturæ, ut eandem Feminæ sal-
 vâ Conscientiâ quandoque exercere non possint. Inquis: At
 Advocatura est munus virile. Resp. quid tum? do instantiam:
 Et

Et Imperium est munus virile, ergò femina salvâ Conscientiâ
imperare non potest, cùm eximiâ illâ Regina, MARIA ac ELISA- 35
BETHA in Anglia, MARIA in Scotia, ANNA Regina in Gallia, CHRI-
STINA in Suedia & AMALIA Landgravia in Hassia sat feliciter im-
peraverint. Manet igitur, nemini Virtutem esse præclusam;
sed omnes nullâ vel censûs vel sexûs ratione habita admittere Se-
nec. *XLIX. de Benef.* Nam quod addit Magon. *Cynofur. Advocat.*
p. 2. c. 2. n. 13. & Camill. Borellus *de Mag. edit. l. 1. c. 7. n. 47.* Ju-
dicem mulieris venustate vel facundiâ amore capi corrumpique 36
posse, id nullius est momenti & tantummodo fit per accidens.
Porro inquis: Feminæ sunt imbecillis animi & iracundi, faci- 37
liusque succumbunt perturbationibus, & à voluptate vel dolo-
re superantur quàm viri, quod testatur ipse Aristoteles *lib. 9. de*
hist. animal. c. 10. & Plato *lib. 6. de LL.* Wendelinus *de Pbiloso-*
phia Moral. lib. 1. de recta vita c. 3. qu. 25. quibus defectibus ta-
men Advocatus carere debet. Resp. Hoc non provenire ex de-
fectu Naturæ femininæ; sed quoniam extra consuetudinem re-
rum gravium tractandarum sunt positæ. Dn. D. Becman *Medit.*
Polit. Dissert. 6. §. 3.

Si igitur consuetudo vigeret Feminas ad postulandum ad- 38
mittens, omnino id salvâ Conscientiâ possent. Non enim po-
stulare prohibentur, quia non habent iudicium, sed quiarecep-
tum moribus est, ut Advocaturâ, tanquam Civili Officio, non
fungantur *L. 12. ff. de Judic. & ub. quisq. ag. l. conv. deb.* Ut
enim Legibus Civilibus ipsis hoc interdictum; hæ verò Con-
scientiam stringant feminæ; casus tamen necessitatis, uti in ge-
nere Juri Civ. derogat, ita & hoc passu Conscientiam feminæ 39
securam reddit, præsertim si accedat arbitrium Magistratûs. Ne 40
dicam nunc, quòd sola Carfania ceteris hoc in passu præjudica-
re non possit, quia non omnes sunt ita impudentes, uti Carfania
fuit. Hoc solum notabo, quòd Advocatura se habeat per mo- 41
dum defensionis, quæ est juris naturalis atque cuivis licita, ut
proinde Advocatio tam strictè pro virili tantum Officio æstima-
ri non possit. Deinde si Feminæ salvâ Conscientiâ nullatenus
postulare possent, neque pro se rectè postularent, quod tamen
est contra *L. Liberto 31. §. 6. ff. de neg. gest.* vid. Dn. Struvius in *Syn-*



ragm. Jur. civil. Exerc. 7. lb. 14. neque in sua causa excipiendo compararent, quod iterum est contra *L. 4. C. de Procurat.* Si igitur casus necessitatis contingeret, ubi alius haberi non posset, etiam hodie femina salvâ Conscientiâ patrocinaretur.

- 42 Sed quid de Hermaphrodito dicendum, an & ille salvâ Conscientiâ Advocati munere fungi potest? Et antequam hic respondeam, dicendum, quod Androgynus illius sexus æstimandus sit, qui in illo prævaleat *L. 10. ff. de Stat. hom.* Quomodo prævalentia sexûs cognoscatur, docet Hier. Gigas in *Tr. de Crim. les. Majest. lib. 3. qv. 16. Sect. 15.* Paulus Zachias, *quest. Medico-legal. lib. 7. tit. 1. qv. 8. n. 2. & seq. & n. 18.* citante illum Dn. Præs. in *Tr. de Jur. Sens. Diss. 1. c. 1. n. 59.* ubi *cit. loc. n. 26.* Dn. Præs.
- 43 ses hanc rem consilio Medicorum oculari inspectione accuratè inquirentium committit. In dubio tamen pro Masculo habetur, & feudorum est capax, B. Dn. Eckolt. *adrit. ff. de Stat. hom. §. 2.* Ex jam igitur adductis patet responsio, nimirum tunc Hermaphroditum Advocatum esse posse, si virilis sexus in eo prævaleat juxta dispositionem Juris civilis, quamvis aliàs, si consuetudo feminas ad hoc officium admitteret, etiam salvâ Conscientiâ postulare posset, si in illo prævaleret Sexus femininus, uti ex præcedentibus liquet; naturalem enim prohibitionem hîc non video.

- 45 [3] Denique ad Advocaturam requiritur, ut non quis casu prohibeatur, hoc est, ut non adsit (1) defectus naturalis respectu necessariorum sensuum v. g. cæcitas utriusque luminis, quia cæcus insignia Magistratûs videre & revereri non potest *L. 1. §. 5. ff. de postul. qualia insignia erant latus clavus, toga prætexta, Sella currulis, lampadum certus numerus, fasces, tradente Dn. Præs. sive d. Tr. de Jur. Sens. Dissert. 2. c. 4. n. 13.* Hinc Brutus Publium cæcum, quò de mentio fit in *L. 1. §. 5. ff. de postul.* cùm postulare vellet, aversâ sellâ destituit, hoc est, prout id Dn. Præs. *d. l. n. 15.* declarat, faciem avertit vel terga vertit, quasi eum ob cæcitatem
- 46 intueri dignatus non fuerit. Si verò cæcus pro se postulare velit, cæcitas ipsi non nocet, quoniam in *d. l. 1. §. 5.* cæcus inter illos refertur, qui pro alijs postulare prohibentur, ergò sequitur à contrarijo sensu, quod pro se ipso postulare omnino possit. Se-
bass.

batt. Vant. *de Nullit. Process. Rubr. de Nullitate ex inhabilitate n. 17.*
 Blas. Michalor *de cœc. & surd. c. 14. n. 10.* Ceterum si cœcus mo-
 dō oculis intellectus bene cernat, quid iustum, quid iniquum
 sit, utut oculis corporeis destituatur, illum ab Advocationis mu-
 nere non excluderem, quoniam Advocatus magis animo, quàm
 corpore laborat. Inspiciendum ergō quoad Conscientiam fo- 47
 ret, an negotium tale sit, quod circa oculorum beneficium
 percipere posset cœcus, ut in hoc & patrociniū ipsi per Con-
 scientiam præstare liceat. Sanè exempla penè multa adsunt cœ-
 corum memoriā pariter ac iudicio ad admirationem usque pol-
 lentium, quibus patrociniandi licentiam nulla ratio naturalis in-
 terdicat, & hinc si fecerit, contra Conscientiam non aget cœcus.

Alia verò ratio in surdo est, qui profus non audit, nam huic 48
 Advocaturam Ulpianus *L. 1. §. 3. ff. de postul.* interdicat, quia decre-
 tum Prætoris non potest audire. Quamvis enim nemo tam sur-
 dus sit, qui penitus non audiat, si qui supra cerebrum illius lo-
 quatur *L. Discretis. 10. C. Qui Testam.* habet hoc tamen difficultates
 & incommoditates suas, præsertim si surditas sit à natura. Surdus
 enim Advocatus tam se, quàm Clientes suos maximis periculis
 involvere potest *d. l. 1. §. 3. ff. de postul.* D. Thom. 2. 2. *quest. 71.*
art. 1. Quod si verò alicubi moris sit, ut Advocati in scriptis & 49
 non ore tenus desideria litigantium exponant, mutum aut sur-
 dum ex accidenti talem Advocati munere fungi posse, constituto
 interim Procuratore, qui actus judiciales exercent, optimè statuit
 Dn. Præses *d. Tr. de Jur. Sens. Dissert. 4. c. 4. n. 10.*

[2] Requiritur, ut non adsit defectus moralis, id est, Prohi- 50
 bitio legis v. gr. ut quis propter capitale crimen insigni infamiā
 non laboreat, obq̄ id vel damnatus sit *L. 1. §. 6. ff. de postul.* vel ex-
 communicatus. Azorius *Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.*
 Infamis enim non potest esse Advocatus, quia Advocatio dignitas
 est, à dignitatibus verò infames excluduntur *L. 1. C. de dignitat.*
 Quare etiam Judæos contra Christianos non postulare ob digni- 51
 tatem Advocaturæ posse, Dd. communiter colligunt, licet infam-
 es & Judæi Procuratores esse possint *L. fin. C. de postul.* Ad quos
 etiam referuntur illi, qui immodicā avaritiā æstuant, & nimiā ha-
 bendi cupiditate rapiuntur; hi enim quoniam pro quovis & in
 qua-

quacunq; causa postulant, sibi malæ famæ nomen cõparant, quos omnino rejiciendos esse, statuit *Jod. Dáhoud. in Pr. rer. civil. c. 129. n. 8.*

- 52 Sed hæc iterum ex dispositione civili ita se habent, quæ si in genere & extra considerationem Reipubi. consideres, in Conscientia nihil concludunt. Certè delictum nullum tantum est,
- 53 nec ulla tanta infamia, quæ ab humanitatis officijs alteri præstandis eximat condemnatum aut infamatum. Supponamus enim, omni beneficio ac favore indignum, ob admissa in Societatem civilem crimina, esse hominem ejusmodi; inde tamen non liberatus ipse erit, quò minus alijs in Republ. bene faciat & patrocinando, si alij desint, utilitatem aliorum promoveat. Unde dicendum putamus, Advocatum ab officio penitus remotum, in Conscientia sua teneri patrocinium causæ recipere, si vel Magistratus id mandet, vel necessitas aliorumque Advocatorum inopia hoc exigat, quia Nemo ex delicto suo vacationem consequi debet aut immunitatem. Aliud autem dicendum esset, si propria sponte amplius patrocinari vellet.
- 54 Quæritur, an Legitimus salvâ Conscientiâ Advocatus esse possit? Videtur, quòd non, si rigorem dignitatis attendere, & præcisè ob maculam aliquem ab hoc officio excludere velimus. Legitimus enim sive per subsequens matrimonium sive per Rescriptum Principis revera retinet maculam, adeo, ut nec DEUS facere possit, ut Spurius non sit Spurius, quia hoc non cadit sub
- 55 Objectum Divinæ vel humanæ potentix; sed si hîc fit aliqua legitimatio vel per Patrem vel per Principem, tunc illa non tollit
- 56 ipsam maculam, sed impedit tantummodò effectum maculæ, ita nimirum, ut æquali jure honoreque cum alijs ex honesto thoro natis fruatur legitimus, præsertim si sectetur artem illiberalem. Germani dicunt: *Daß er kan in Eûld und Gewercke kommen.* Ergo stante causâ sc. maculâ, stat effectus sc. Prohibitio Advocaturæ.
- 57 Quicquid tamen sit, in foro Conscientiæ pariter & civili ejusmodi legitimatum censerem admittendum, præsertim si sit bonorum morum; deinde sufficit in foro civili, quòd tantummodo effectus
- 58 maculæ sit sublatus. Limitandum tamen hoc est, ut hoc procedat, nisi in quibusdam judicijs & ille penitus ab Advocatura excludatur, quemadmodum in *Ord. Cam. Imp. part. 1. Tit. 18. pr.*

Von Personen der Advocaten und Procuratoren / expresse cautum, daß die Advocaten rechter / natürlicher und ehrlicher Geburt seyn sollen / ibi enim ejusmodi legitimatus salvâ Conscientiâ ob prohibitionem legis, quæ utut civilis sit, in Conscientia obligat, patrocinari non potest vid. B. Dn. Schröterus in *Fasc. Cas. Consc. p. m. 15.* Addatur ad hanc quæst. etiam Agricola de *Off. bon. Advoc. c. 17.*

An verò salvâ Conscientiâ infamis vel legitimatus Clienti-
59
bus consilium dare possit, quam Cautelam Cœpolla, primus ille Cautelarum Collector, Advocatis advocare prohibitis *Tr. Cautelarum caut. 156.* suppeditat, quod idem est, ac advocare, nunc non disputo. Vid. B. Dn. Brunnem. *ad L. 1. C. de postul. Consilium*, dare sanè res est ex humanitate profecta, quod nemini denegandum, nisi ex speciali ratione per LL. Reipubl. libertas consulendi restricta. Vid. Fagundez in *Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. n. 1.* An verò excommunicatus ritè postulet, vid. Diana *Resolut. Mo-*
60
ral. Tom. 5. Tr. 1. Resolut. 113. §. 1. p. 74. cujus Decisio etiam ex superioribus capi potest.

Obiter hic quæritur, an etiam Pastor aliquis salvâ Conscien-
61
tiâ patrocinari possit? Videtur, quòd non, quia ipse tam arduo officio tot sc. animas custodiendo, fungitur, cui vix sufficere potest; si igitur proprium Officium derelinquat immiscens se alieno, omnino peccat contra Conscientiam, culpamq; contrahit *L. culpa 36. ff. de R. I. vid. tot. tit. x. Ne Cleric. Secul. negot. se immisc.* Verum tamen sciendum, bifariam aliquem à munere repelli posse, scilicet
62
vel propter impotentiam vel propter indecentiam; & impotentiam aliquem planè excludere; indecentiam verò, quia illud, quod indecens nunc est, per necessitatem condecens fieri potest, certo casu admittere. Si igitur necessitas ingruat, Sacer-
63
dotes etiam pro Ecclesiis, pro se suisque usque ad quartum gradum patrocinari possunt *Auth. Licentiam C. de Episc. & Cler. L. petitionem 13. de Adv. div. Judicior. c. clerici &c. cum Sacerdotes X. de postulat. D. Thom. 2. 2. quæst. 71. art. 1. Armilla verb. Advocatus n. 5. Sylvester verb. Advocatus n. 2. Fagundez. in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. n. 2. Azorius Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* quamvis aliàs Advocatura ipsis admodum sit indecens. Dom. Soto de *J. & J. lib. 2. qu. 8. art. 2. Laymann, Theol. Moral. lib. 3. Tr. 4. c. 26. n. 10.*

C

Quid

- 64 Quid verò, si alius defecerit Advocatus, & Ministro Ecclesie in sua suorumque causa postulandum sit, damnum verò inde sit passura Ecclesia? Et puto Advocatione etiam in sua causa abstinendum esse. Quamvis enim & contra Ecclesiam defensio licita; Advocatio verò defensionis species sit; Ubi tamen Ecclesia, ipsa Ministrum non lædit, sed tertius aliquis, contra hunc verò cum damno & periculo Ecclesie se defendere velit Minister, peccabit gravissimè, privatum ac temporale commodum irreparabili Ecclesie detrimento anteponeus. Porro & scandali ratio hic habenda Ministro Ecclesie, quamvis enim officium suum, ille non negligat, si tamen aliorum litibus promovendis sæpius pro tribunali contra *L. 17. C. de Episc. & Cler.* appareat, exemplo Auditoribus suis nocet, quod ipsi per Conscientiam cavendum.
- 65 Ceterum & Ludimoderatores & Custodes seu ædituos ab advocando & patrocinando repellendos esse, ex constitutionibus Saxonis probat Carpzov. *Jurispr. Eccles. lib. 1. def. 89.* quamvis his tantumper Conscientiam liceat, in quantum officij ratio non refragatur.

Restat jam, ut quædam de Qualitatibus Advocati tam internis quàm externis dicamus. Primaria igitur Qualitas Advocati est, ut sit pius & religiosus, Agricola *de Off. bon. Advocat. c. 21. pr.* ne verum sit illud commune Advocatorum opprobrium: *Die Juristen sind böse Christen.* Pietas enim grata est DEO *Cic. 1. de Legibus* & sicuti ad omnia, ita vel maximè Advocato utilis est, promissionem habens hujus & futuræ vitæ. Nisi enim Advocatus de DEO, statuendo scilicet DEUM esse in Cælo, qui omnia dicta attendat, cordisque viscera scrutetur, quem nunquam fallere possit, etiam si homines fallat, & Religione bene sentiat, non est in numerum Advocatorum recipiendus *L. fin. C. de postul.* quia ejusmodi, excusò Divini Numinis metu, totam tantummodo

67 Rempubl. conturbaret, Bouric. *de Off. Adv. c. 3.* Quare Atheus, scilicet practicè talis, (nam Atheum speculativè talem in rerum natura non dari puto, quoniam nulla est anima, quæ ratiocinari potest, in cujus Conscientia non loquatur DEUS) Advocatus esse non potest, quia non DEO, multò minùs ergò hominibus fidem servat. Pietate autem adversùs DEUM sublatâ, fides & socialis ille

ille amor tollitur. Imò nec Hæretici Advocaturâ fungî possunt 68
Constit. Frider. Imper. de Stat. & consuetud. §. Credentes Collat. 10.
Constit. fin. quod tamen in Belgio alibi que non adeo stricte obser-
 vatur. Quare Advocatum, qui non est Christianus, *L. Nemoris.*
de Episc. audient. etiam recipiens punitur *L. ult. C. de postul.* Non 69
 autem soli Romano-Catholici patrocinari possunt *L. fin. C. de*
postul. sed etiam Protestantes *ex Imperij Constit.* in Cam. Imper.
 Nam hisce in Imperio ex Transactione Passaviensi, præcipuè ve-
 ro ex Instrumento Pacis paria cum Romano-Catholicis Jura
 competunt, unde & Adfessorum munere in Camera funguntur,
 vid. Dn. de Monzambano *c. 5. §. 20. p. m. 91.*

Secunda Qualitas est, ut sit Conscientiosus, nihilque, 70
 agat fucate vel false, quò DEUM vel Proximum lædere possit; sed
 si actio ipsi suscipienda, illam deligat, quam Conscientia veram &
 justam judicat, quia Justitia causæ securitatem affert Conscientiæ,
 Injustitia tormenta ac laniatus. ὁ πᾶν Hugo Grotius *de I. B. &*
P. Proleg. n. 20. Conscientiæ enim dictamen est, nihil dici ferive
 debere, quod verum non sit, quodve damnum possit inferre pro-
 ximo. Magnif. Dn. Zieglerus *in Dicast. Conclus. 35. §. 44.* Obque
 id præditus homo nobilissimâ animâ, (inde dignitas hominis præ
 brutis) quæ insigni lumine circa cognoscendas & dijudicandas
 res pollet Dn. Pufendorf, *de I. N. & G. lib. 1. c. 3. §. 1.* Imò si 71
 Actionem movendam priùs in Conscientiæ foro examinaremus,
 minorem litium segetem haberemus, uti piissimus Germaniæ Pa-
 pinianus, B. Dn. Brunnemannus *Process. civ. c. 1. n. 12.* admo-
 dum graviter statuit. Unde Christianis litigaturis de bono, Chri-
 stiano & conscientioso, non litigioso sibi providere Advocato
 suadet Parthen, litig. qui aliàs verò nomine est Jurgo-Valentin.
 Wintser / Decus illud quondam Jurisprudentiæ in patria mea,
lib. 1. c. 3. n. 41. quia dici solet, cum litigatoribus melius agi, si ha-
 beant bonum & conscientiosum advocatum, quàm bonum Ju-
 dicem. Joh. Pet. Ala *Tr. de Advocat. & Causid. Christ. p. 1. qu. 44.*
 Sit ergò, ut totam Conscientiam Advocati in compendium redi- 72
 gam, Advocatus verax in sermone, cautus in consilio, fidelis in
 patrocinio, justus in judicio. Döring. *sub voc. Advocat. Assert. 382.*

Tertia Qualitas est, ut sit eruditus *L. Nemini 11. §. C. de* 73

Advocat. div. Judicior. hinc debent antea examinari *Aurb. Hodie §. Patroni C. de Judic.* quamvis hodie in plerisque locis non à Doctoribus, sed à nummorum aucupatoribus, nec in scientia, nec de quinquenni studio; sed in marsupio quid possint, examinentur, uti testatur Jodoc. Damhoud. *in Prax. rer. civil. c. 129. n. 30.* Eruditio autem indefesso studio acquiritur, si scil. per quinquennium Juris studio operam navaverit *L. Jubemus. 3. §. Nec de cetero 4. L. petitiones 5. §. nec de cetero 4. cum §. sequ. C. de Adv. div. Judic.* Azorius *Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* quod & *Constitutione Regia art. 3. à Ludov. XII. in Gallia cautum esse anno 1512.* Döring *sub voce Advocat. Assert. 190.* testatur; quamvis

74 *idita rigorosè non observetur, si ipsius eruditio aliàs sit spectata L. Nemini 11. §. non aliter. 1. C. de Advocat. div. Judicior.* Unde & à quibusdam Principibus hoc quinquennium in quadriennium mutatum esse hodiernum, refert Zæsius *ad ff. tit. de postul. n. 3.* Eruditus autem non debet vulgari, sed eminenti modo esse, quia non sufficit, morem illius Judicii, in quo versatur, longo usu quodammodo affectum; in reliquis verò, præsertim si de facti jurisve

75 quæstione disferendum, penitus rudem esse. Quare laudabilis est mos Saxonum, qui neminem ad Advocaturam admittunt, nisi qui publicum eruditionis suæ testimonium à Juris Professoribus exhibere possit *Tit. 3. der Process- und Gerichts-Ordnung. §. Besonders aber wollen Wir 10. Carpz. ad P. 1. Consist. Elect. 1. Def. 18.* ubi tale præjudicium producit: *Da er nun auch seine Testimonias, daß er auff Universitäten gewesen und Jura studieret / von seinen Præceptoribus, so er gehöret / zu den Acten bringen / und Er also auch seine Person genugsam geschickt machen würde / so wäre Beflagter 10. Ad datur Fibig. Process. Civ. c. 2. §. 1. Qualia Testimonia, Francofurtenses nostri juris Antistites sedulis Legum Cultoribus abituris, qui antea nomen suum apud amplissimam Facultatem professi sunt, tradere velle, præterlapsò annò, salutariter constituerunt. Quamvis non quodlibet Testimonium morum vel studiorum ex Academia reportasse sufficiat, uti testatur Mevius. Part. 1. Decis. 189.*

76 Hinc patet, quâ Conscientiâ inepti quidam Fratres ignorantia patrocinentur, ut sanè verissimum sit, quod habet Eberhard. à Weihe *de Van. glor. mund. p. 36.* inquiens: *Sicuti in Comædis lar-*

va, ita pro JCris Legulei, pro militibus latrones, pro Politicis Nebulones, pro Oratoribus Procuratores, Rabula, pro Historicis pueri, pro Advocatis Scriba & Opifices exhibentur. Sed hinc illæ lacrumæ: hinc inveteratum illud odium: hinc maledicentia illa adversus Advocatos; Ejusmodi enim Socii non possunt non DEUM & Proximum gravissimè lædere, quia illud profiteri cupiunt, quod nunquam didicerunt: Hi imperiti terræ filii id agunt, ut quilibet, etiam bonus Advocatus viris Principibus & Plebejis malè au- 77
diat; quare enim aliàs quondam Reges Hispaniæ Doctoribus Juris & Advocatis migrationem in Indiam publico Edicto vetuissent, nisi malas præsumptiones à toto hoc ordine concepissent, vid. Carpzov. *Jurispr. For. P. 1. Constit. 1. Def. 18.*

Fingit admodum facete Trajan. Bocalin. in *Relat. ex Parnass. Cent. 1. Relat. 83.* Doctores & Advocatos apud Apollinem de abolendo hoc Edicto Hispanico multis aliquando precibus institisse, ostendendo ipsi dignitatem, utilitatem, necessitatem & difficultatem Studii Juridici; quibus tamen, sicuti Versio germanica ex Italico fonte sonat, iratus respondit: Er könte sich nicht genug wundern / daß sie in seiner Gegenwart vorgeben dürfften / wie sie so große Mühe und Unkosten auff die freye Künste wendeten / da doch das Delphische Edict männiglich befaßt wäre / in welchem das Studium Juris nicht für eine freye Kunst / sondern für ein Handwerk wäre erkannt worden / dadurch die Menschen / als mit einer sonderlichen Straff zu martern und zu plagen / dabey weder Freude noch Ergözlichkeit zugewarten / auch kein sonderlicher Verstand erfordert würde / und daß alle die jenige / so sich darauff legten / solches aus Geitz und schnöden Gewinstes wegen thäten / den Bauch mit Thalern / wie die Säu mit Eichel zu füllen: dann ob schon solche Leute nicht gar hohes Verstandes sind / wie zu andern Studiis erfordert wird / so können sie doch leichtlich große Advocaten werden / wann sie nur gute Ochsenköpffe und starcke Esels-Rücken haben / damit sie alle Arbeit aufstehen / und den Karren wacker in den Koth schieben können. Hæc ille.

Verum tota res clara erit, si modò boni & eruditi Advocati 79
discernantur ab impudentibus & indoctis Rabulis, von den Zungendreschern / dictis à rabie, morbo caninò, germ. wann die Hunde toll sind; hi omnino tanquam rabiosi canes in homines irruunt,

illos lacerant, & immanibus latratibus Dicasteria & Curias implent; quibus nihil inhumanius est, utpote, qui eloquentiam à natura ad salutem hominum datam & conservationem, ad perniciem convertunt. Cic. *lib. 2. Off.* quod tamen de omnibus dicere velle, longè absurdum erit. Hæc de Qualitatibus internis.

80 Restat, ut etiam breviter aliquid de Qualitatibus Advocati externis afferamus. Ubi (1) requiritur, ut sit convenienter vestitus. Sicuti enim avem expennis, ita Virum ex vestibus dijudicamus. Præterea Advocati dicuntur Sacerdotes *L. 1. ff. de I. & I.* Sacerdotes autem bene vestiti esse debent *L. Sancimus 21. C. de SS. Eccles.* Hinc Juven. *Satyr. 7.*

 purpura vendit
 Causidicum, vendunt Amethystina, convenit illis
 Et strepitu & facie majoris vivere census
 Ut redeant veteres. Ciceroni nemo ducentos
 Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.

Quamvis sola vestis, si desit scientia, Advocatum non faciat. Just. *Obsep. Tr. Cautel. criminal. Caut. 5.* siquidem nihil risibilius est ruditate splendide vestitâ. Olim verò Togati dicebantur Advocati à toga, veste talari *L. pen. C. de postul.* De more Gallix cis alpinae & Italix Advocati vestibus nigris utuntur, quia, sicut niger color invariabilis, ita & Advocatorum mens immutabilis esse debet, Döring *sub voc. Adv. Assert. § 10.* Agricol. *de Off. bon. Adv. 82 c. 23.* Parthen. *litig. l. 2. c. 7. n. 27.* Quid circa Vestitum Advocato in Conscientia observandum, specialem non meretur discussionem, communia enim cum reliquis hominibus præcepta sunt Advocatis, ut vestitu utantur ad honestatem magis, quam luxum spectante.

83 (2) Requiritur, ut affabilis & amicabile sit, morosus enim
 84 Advocatus difficulter Clientes inveniet. (3) Ut sit eloquens, quò linguâ molliter fluenti & verè gloriosa *L. 14. C. de Adv. div. Judicior.* animum Judicis penetret. Quodsi verò nimis phaleratâ suadâ utatur, veritatem plùs contegit, quàm detegit; & Judex loquaci Advocato silentium potest imponere. Paris de Puteo *Tr. 85 de Syndicatu sub rubr. de Excess. Advocator. n. 3.* Unde mos dicendi Romanorum, in quo Cicero tunc temporis excelebat, non adeo placet

placet Lancelot. Polit. *Tr. de Off. Advocat. c. 11. n. 8.* quia Orator ut sic, non semper solidissimis argumentis utitur; sed eò unice al-laborat, ut Auditorem sæpius verborum tantummodo lenocinijs moveat.

Cavendum autem sedulò est conscientioso Advocato, ne verborum studeat; sed potiùs laconicè dicat, nam de ejusmodi verbosis Germani dicere solent: Wer nicht groß thun kan/der muß groß sprechen. Digna & hùc apprimè facientia verba sunt, quæ Par-then. litig. *lib. 1. c. 9. n. 11. ex Vigilij Præfat.* des Richter-Büchleins profert: Es pfeget auch gemeinlich also zugehen/wann Oratorn für Rechts-Gelehrten gebraucht/die größten Schwätzer und Streit-Köpffe für die besten Juristen gehalten werden. Solche Gefellen wissen das Recht zu drehen/wie man es haben wil/wissen böse Sachen zu verbli-men und gut zu machen/mögen kein gewiß Recht leyden/ziehen alles fürseiglich in Zweifel/disputieren allezeit/seyn im Schliessen ungewiß. Es kan Ihr einer mehr verwirren/als ihrer zehen schliessen mögen. Rüh-men sich/das keine Verschreibung so starck/dadurch sie nicht ein Loch machen können/welcher unbesonnenen Rede wegen sie billich in das engste Loch/so verhanden/damit sie kein anders machen könten/gesteckt würden.

Et sanè, plerumque ubi verborum flumen est, ibi mentis vis gutta esse solet, quibus verbis Theocritum Anaximenem nimis verbum aliquando reprehendisse Agricola *de Off. bon. Adv. c. 5.* ex Philomene refert. Seu uti Italorum sonat proverbium: La più trista Ruota del carro sempre cigola, germ. Das schlimmste Rad am Wagen knarret am meisten. vid. Christian. Bessel. *in Auri fabr. Fortuna, præcept. 23. c. f.* Quare ut olim Romani prolixitatem Advocatorum abbreviarent, certis clepsydris utebantur, quæ ita dictæ, quòd per aquæ stillicidium tempus distingueretur, quibus exhaustis, nil quicquam ampliùs dicere licebat, unde originem 87 habet]phrasia latina: Ad clepsydram perorare. vid. Dn. Ziegler. Lumen illud Jctorum Wittebergense, *in Dicast. Concl. 28. §. 5.*

Verùm hoc non diximus, ac si nimis parcere debeant lin-guæ, quod communiter facere solent, quando non satis pecuniæ a Clientibus acceperunt; tunc enim languet ipsorum facundia, 88 quoties jubentur pro Cliente loqui, nec sententiæ sequuntur, nec penè cohærent verba, ut Judices eloquentem hominem credant non

non naturali vitio, sed causæ infirmitate labascere, Barclai. in *Euphorm. part. 1.* sed eo fine hæc adduximus, ut discrimen inter eloquentiam & loquentiam ostenderemus.

CAPUT II. DE Conscientia Advocati ratio- ne Clientis.

SUMMARIÆ.

P atronus & Clientis unde dicantur. n. 1.	Affirmatur n. 16. & seqq. Resp. ad Negat. n. 19. & seqq.
Quid secundum Agricol. olim fuerit Jus clientelare. n. 2.	Forum Conscientia circa hoc excutitur. n. 22. & seq.
Quid Advocato circa susceptionem clientum observandum. n. 3.	An etiam aliquid ultra Taxam accipere possit n. 24. & seqq.
An fures, latrones &c. salvâ Conscientiâ defendere queat. n. 4. & seqq.	An licitè de quota litis paciscatur? n. 29. & seqq.
Quid, si sine notoriè tales. n. 7.	An pactum ad numerum foliorum valeat. n. 32.
Responsio ad L. 6. C. de defens. civit. n. 8.	Quid de Palmario ipsi tenendum. n. 33. & 34.
Mos Rabularum circa susceptionem clientum. n. 9.	Quid si transigant clientes. n. 35. & seqq.
Clientes nimis litigiosi taxantur. n. 10.	Quid, si Clientis illo anno, in quo cum ipso pactum inicit de annua mercede, nullas causas habeat. n. 38. & seqq.
Advocatus primùm Partes amico modo componere debet. n. 11.	Publicum circa Advocatorum Salarium remedium. n. 46.
An clienti certam victoriam promittere possit. n. 12.	An Pauperi gratis teneatur patrocinari? n. 45.
Quo Processu causam expedire debeat. n. 13.	Quinam Pauperes dicendi. n. 47. & seqq.
Quidnam Advocato ratione clientis principaliter fugiendum & observandum. n. 14.	Pauperes tenentur jurare de Paupertate. n. 50. & seqq.
Utrû Salarium licitè accipiat? n. 15.	Affir.

<i>Affirmatur questio.</i> n. 53. & seq.	<i>Advocatus tenetur ad compensa-</i>
<i>Ampliat.</i> n. 55.	<i>tionem damni per culpam.</i> n. 70.
<i>Limitatur.</i> n. 56.	<i>Debet tantum respondere ad ea,</i>
<i>Mos Italiae & Neomarchiae circa</i>	<i>que sunt Juris.</i> n. 71.
<i>Pauperes.</i> n. 57.	<i>Non debet pravaricari.</i> n. 72. seqq.
<i>An pro nudo consilio Advocatus</i>	<i>Quid, si ex causa injusta Proximo</i>
<i>licite aliquid accipiat?</i> n. 58.	<i>immineat grave damnum.</i> n. 76.
<i>& seqq.</i>	<i>An Clienti injuste ad mortem con-</i>
<i>An in secunda Instantia pro eo-</i>	<i>demnato fugam consulere pos-</i>
<i>dem Salario patrocinari tene-</i>	<i>sit?</i> n. 77.
<i>atur?</i> n. 63.	<i>Affirmatur.</i> n. 78.
<i>Quid, si propriam causam orave-</i>	<i>Quid de juste condemnato dicen-</i>
<i>rit?</i> n. 64. & 65.	<i>dum.</i> n. 79.
<i>Defensurus Clientem causam in-</i>	<i>Debet celeriter Processum ad finem</i>
<i>scriptis à Cliente pascere de-</i>	<i>perducere.</i> n. 80.
<i>bet.</i> n. 66.	<i>Que actio ipsi competat pro Sala-</i>
<i>Quid ipsi circa dilationes obser-</i>	<i>rio.</i> n. 81. & 82.
<i>vandum.</i> n. 67.	<i>Quid, si succubuerit in causa.</i> n. 83.
<i>Non debet sibi crumena Clientis</i>	<i>& seq.</i>
<i>Judicium favore procurare.</i> n. 68.	<i>An deneganti Salarium Acta de-</i>
<i>Quomodo Clienti sciscitanti respon-</i>	<i>negare possit.</i> n. 85. & 86.
<i>sionem respondere debeat.</i> n. 69.	

Advocatus respectu Clientis etiam dicitur Patronus, quasi 1
 Pater, & Clientis respectu Patroni quasi Colens, quia ille
 Clientem paternè defendere, hic verò illum pro tutela
 præstanda & præstita colere debet; qui cultus tamen non
 ex obsequio, sed ex defensione promanat. Neque pricis tempori- 2
 bus Jus clientelare aliud, quam Advocationis munus fuisse, quòd
 nimirum ob favorem egentium introductum est, quibus permis-
 sum erat ex Patriciis Patronos eligere, qui ipsis consulendo & po-
 stulando præessent, notat Agricola *de Off. bon. Adv. c. 1.* quamvis
 Bodinus *de Republ. lib. 1. c. 7.* illud Jus ad Principes potius Perso-
 nas referat, de quo videantur Jurispublici Dd.

Tota igitur Advocatio, quæ est ipsa Advocati actio, Calvin.
Lexic. Jur. consistit in eo, ut Clientes habeat, quos defendat, tam

D

in

in causis civilibus, quam criminalibus. Ubi tamen Conscientiam suam rectè attendat Advocatus, necesse est, ne scil. quemvis recipiat, qui patrocinium suum desiderat; sed antea secum perpendat, quisnam & qualis ille; an bonus, an malus, an pupillus, vidua, miserabilis, dives, an pauper sit: hòc enim neglectò, nunquam Conscientiam puram servabit. Qua occasione quæritur, an Advocatus etiam salvâ Conscientiâ latrones, fures &c. defendere queat? Et videtur dicendum, quòd non, quia *L. per omnes 6. C. de defens. civit.* quam Legem Dd. valde urgent, quos allegat Tirraquell. *de pœnis temper. caus. 49. n. 30.* & Dn. Struvius *in Syntagma Jur. Civil. Exerc. 7. th. 7.* expressè dicitur: *Removeant patrocinia que favorem reis & auxilium scelerosis impartiendo maturari scelera fecerunt.*

5 Verùm contraria sententia nobis fixa sedet ex his rationibus, quia defensio est Juris naturalis, ergo nemini deneganda, præsertim; cum Reus ad controversiæ in facto consistentis articulos respondere tenetur, & postea defensione vult uti, Dn. Brunnem. *ad h. l. in Comment. ad C.* ibique allegatus Christin. *dec. 87. n. 3.* ita, ut Dd. exinde colligant, neque Diabolo eam denegandam esse, Præterea dantur sæpe tam simplices Rei, qui propter inopinatos carceres & subitanæ statûs mutationem ut plurimum ita consternati esse solent, ut de defensione ipsi cogitare non possint, ergò defensor ipsis dandus est. Vid. Oldefop. *Tr. Cautel. crim. tit. 1. c. 1. n. 5.* Deinde à minori ad majus sic argumentor: Quodcunque licitum est in foro Conscientiæ in re minori, illud etiam in foro Conscientiæ licitum est in re majori; atqui licitum est patrocinium in causa civili, v.g. pecuniaria, tanquam minori; ergo licitum etiam est in causa criminali, tanquam majori, ubi non de tritico legato vel glande legenda, sed sanguine humano agitur. Quamobrem salvâ Conscientiâ Advocatus ejusmodi delinquentes defendit; non quidem, ut in totum pœnæ eximantur; sed ut tali aut tali pœna afficiantur, qualem ipsum meretur delictum, seu ut verbo dicam: Hoc sine delinquenti datur Advocatus, ne innocens rapiatur ad supplicium, vel nocens non graviori, quam meruit, pœnâ afficiatur. Vid. Herm. Busenbaum. *in Medull. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 3. p. 462.* Gail. *lib. 2. de pac. publ. c. 10.*

n. 1. & sequ. *Clar. lib. 5. sent. 6. fin. quest. 28.* Umnius in *Process. Disput.* 2. th. 7. n. 38. Non autem opus est, ut delinquens Advocato ante torturam ad *Largam*, uti loquuntur Dd. ponatur; licet enim in totum defensio reo tolli non possit, defendendi tamen modus restringi potest & limitari. Conf. Dn. Brunnem. *cit. loc.* qui etiam notoriè criminoso patrociniū, nisi adpareat calumniosè & protelandæ litis causâ id peti, non denegandum putat. Carpzov. *Prax. Crim. quest. 115. n. 90. & sequ.* Magon. *Cynof. Advocat. c. 6. n. 20. & sequ.* Dn. Schröterus in *Fasc. cas. Consc. c. 4. p. m. 26.*

Ad Legem oppositam respondet Balthasar Gomez de Ame-
scua *Tr. de potestate in se ipsum lib. 1. c. 19. n. 4.* scil. illam non loqui
de Advocatorum patrociniū denegando; sed de iis, qui patrando
sceleri autoritate sua, receptatione & auxilio patrociniū præ-
stiterunt, & minis aliisque artibus illicitis reis impunitatem quæ-
rere solent, ut quidam Potentes, qui perditorum hominum ope-
râ utuntur, quos per fas & nefas defendere volunt. Hæc ille.
Hinc Cic. *lib. 2. de Off.* non religioni contrarium habendum est,
nocentem aliquando & nefarium, impiumque defendere, vult
hoc multitudo, patitur consuetudo, fert & humanitas. Judicis
est, semper in causis verum sequi, Patroni nonnunquam verifi-
mile, etiamsi minus sit verum, defendere.

Qui verò sunt de ordine Rabularum, sine delectu Clientes
recipiunt, per fas & nefas illos defensuri. Hi inquirunt, salvifi-
cum illud dictum *Matth. 11. v. 28.* in pessimum sensum, horrendum
dicunt! detorquentes: Venite ad me Omnes (Clientuli,) qui
laboratis (id est, malas causas habetis) & onerati (id. e. locu-
ples) estis, & ego reficiam (decipiam) Vos. Berlich. *part. 1. Concl. 9. n. 62.* Hi sunt illi, qui causas differunt & producant lon-
gissimè, cum tamen expediat & Reipubl. & Clientibus paucas li-
tes bene agere, quam multas malè defendere. Quamvis etiam
negandum non sit, dari quosdam Clientes, qui sæpius de asini
umbra rixantur, suis divitiis freti, ut pauperibus tantummodo
negotia facebant, vel aliàs litium sunt amatores; quibus tamen
sæpe accidit, quod duobus illis Nobilibus litigaturis penè acci-
disset, qui in unum eundemq; Advocatū præter spem inciderat, ubi prio-
ris causâ quidem suscepit Advocat; ultimò advēietē autē, cū & ipso
D, a causam

causã bene explorãflet, excusãs se multitudine caufarũ & tẽporis penuriã, his commẽdatitiis ad aliũ Patronũ ablegavit: lieber Herr Doctor und Bruder/ich schicke dir hiemit eine feiste Gaß/ſſe/daß du sie wohl beruffest / ich wil der meinen auch ihrer Jedern nicht schonen. Lud. Dunte *in Cas. Conf. c. 10. quæst. 39.* Sed quis tamen hĩc in culpa? Si Advocati ejusmodi rixosis non patrocinarentur, etiam illi non litigarent. Bene igitur videat Advocatus, quem defendat, aliã vel millies Cõscientiam vulnerabit.

- 11 Quod si verò tanti res sit, ut mereatur Processum, Conscientiã suã quã maximẽ consulit, si amicò potiùs modò litem componat, suadendo scil. transactionem, si causa sit dubia, Herm. Busenbaum. *in Medul. Theolog. Moral. cit. loc. p. 463.* vel ostendendo Clienti varia litis incommoda, Bouric. *de Off. Adv. c. 5. p. 18. § 19.* Fibig. *Process. civil. c. 2. Membr. 3. §. 4.* Conf. Pufendorf. *de I. N. & G. lib. 5. c. 13. §. 3.* quã incommoda graphicè & exactè describit Olorinus *in Etographiã Mundi part. 4. fol. 175.* quã si molestissimo illo Processũs remedio utatur, quia Processus, uti bel-
- 12 lum, est res dubii eventus *L. quod debetur 51. ff. de pecul.* nec propterea Clienti indubitata semper victoria salvã Conscientiã promitti potest, juxta illud Ovidii:

Non est in Medico, semper relevetur ut æger,
Interdum doctã plus valet arte malum.

Vid. justus Olshofop. *Tr. Caut. crim. tit. 1. caut. 5. n. 9.* Parth. litig. *l. 2. c. 7. n. 31.* siquidem ipse JCtus Paulus *L. quæsitum 78. §. cum Vir. 6. de Legat. 3.* ait: *Ego apud fidei Commissarium Prætozem petebam, nec obrinui.* Unde patescit, quã graviter vulnerent Conscientiam suã quidam Rabulæ, qui Clientibus suis statim sub initio litis causæ triumphum juratò promittunt, additã detestabili execratione: *Der Teufel hole mich / wann ihr nicht solt den Proceß gewinnen.* Nam profectò idem est, ac si Medicus ægotanti juratò promitteret sanitatem, quod tamen est solius DEI, sicuti etiam victoria causæ non est penes Advocatum, sed penes Judicem. Quod si tamen nihilominus Cliens, spretis omnibus monitis, litigare velit, (siquidem reperiuntur quidam, quibus litigare quotidianum est opificium) instruat Processum, si qualitas causæ non resistat; non tamen ordinariò, sed quantum potest, summariò causam expediat, quem ultimum, si modò vellent Principes & Status.

Status Imperij, omnibus causis ventilandis sufficere, ordinario 13
sive solenni neglecto, pie & eruditè ostendit B. Dn. Brunnem.
Process. civil. c. 1. n. 27. & sequ.

Ut verò Conscientia Advocati ratione clientis liquidior
pateat, hæc duo ab ipso requirimus, scil. ut fugiat Avaritiam
& sectetur Fidelitatem. Et quoniam ante omnia Advocati sibi 14
de Salario pro præstandâ operâ prospicere solent, nunc disqui-
rendum venit, utrum illud salvâ conscientia accipere possint à
clientibus; Negativa forsân probari posset ex his fundamen- 15
tis, quoniam alterum defendere est opus misericordiæ, quod
gratis debetur. Huic etiã adsentitur tam Sacer, nim. Non
accipies personam, nec munera, quia munera excœcant oculos
sâpientum & commutant NB. verba justorum. *Deut. c. 16. v. 19.*
Ignis devorabit tabernacula eorum, qui munera libenter acci-
piunt. *Hiob. c. 15. v. 34.* quam profanus Codex, v. g. Lucrum &
pecuniam negligere debent, nec orare ob turpe compendium
stipemq; deformem; sed ob laudem L. *Quisquis 6. §. 5. C. de po-
stul.* nullibique minus liberalitas, quam in Judiciis exerceri de-
bet, quoniam ibi per se suum cuique tribuendum est. Deinde
Scientia Juris à DEO est, ergò pecuniâ æstimari non poterit.
Verùm Affirmativa verior est, ex hoc fundamento, quia omne 16
illud, quod hominis proprium bonum, sicuti Scientia Juris pro-
prium bonum est Advocati, citra injuriam vendi potest. Unde
in can. non licet 71. q. 3. & can. non sanè 14. quest. 6. dicitur, lice-
re Advocato vendere justum patrocinium; ubi tamen verbum
vendere, non importat mercedem & pretium in præstita operæ
compensationem, (Jurisprudentia nostra enim non est quæstua-
ria) sed grati animi potius declarationem. Add. Dn. *Sauterbach/
in Tr. Synopt. ad. tit. ff. Locat. §. 1. n. 9.* Bachov. ad Treut. *Vol. 1.
disp. 29. tb. 2. lit. g.* Non nescimus equidem, apud præcos Ro-
manos gratuito Advocatos causas egisse, uti patet ex L. *Cinciã,*
teste Tacit. *lib. 11. Annal. in pr. & Ovidio Eleg. 1.*

Turpe reos emtâ miseros defendere lingua,

Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Certissimum tamen est quoque, Neronem Imperatorem,
Anno 54. post Christum natum regnantem Advocatis Salaria 18
constituisset, uti refert Suetonius in ejus vitâ c. 17. ergò licitè ven-
dunt

dunt patrocinia *L. 1. §. ait Prator. ff. de postul. L. 1. C. de suffrag. L. Si quis de Togatis 9. C. de Adv. div. Judicior. & debetur illis Salarium, etiam si nihil conventum sit L. 1. §. in honorariis ff. de var. & extraord.* Quod honorarium tunc temporis etiam pro unâ causâ usque ad 100 aureos, qui sunt 250 aurei vel coronati nostræ pecuniæ, referente Döring. *sub voc. Adv. Assert. 619, au-
geri potuit d. l. 1. §. 12. de extraord. cognit.*

- 19 Resp. igitur ad primam Objectionem neg. defensionem alterius hoc in passu simpliciter esse Opus misericordiæ; sed degenerare quandoque tantum in illud, si v. g. egeno Advocatus patrocinetur, ergo adhuc mea adfertio firmo stat talo, Advocatum nimirum Advocationem salva conscientia posse ven-
- 20 dere. Ad illud, quod nimirum Scientia Juris sit à DEO, resp. concedendo hanc quidem esse à DEO, verum non per habitum infusum sed acquisitum, qui habitus acquisitus cum non gratis hinc acquiratur, igitur illud, quod per habitum, illum efficitur, non semper etiam gratis est reddendum. Vel respondeo per instantiam: Omnes res sunt à DEO, ergo omnes res gratis sunt reddendæ; Jejuna sanè consequentia! Et idem de Sacerdotibus dicendum foret, qui itidem pro docenda Doctrina Christiana, quæ utique est à DEO, Salarium accipiunt; ergo & isti graviter peccant, cum tamen Sacer Codex innuat, quod illi, qui sacris operantur ex sacrificio vivere, qui Evangelium annunciant, ex Evangelio vivere debeant *1. ad Corinth. c. 9. v. 13. & 14.*
- 21 Imò defenderem, Advocatum etiam ditissimum salvâ conscientia pro suo patrocinio Salarium accipere posse, quia Jus naturale non præcipit, ut cuilibet gratis serviamus, etiam si Pactolus largissimè nobis fluat *Add. Sanchez. Tom. 1. Consil. Moral. lib. 2. c. 3. dub. 4. n. 2. & dub. 5. n. 1. & seqq.*
- 22 Id tamen omninò secundum conscientiam adserendum, esse puto, omnia, quæ nobis à DEO concessa, quibus nos sine gravi damno carere possumus, proximo gratis communicanda esse, si hinc necessitate summâ illis opus habeat nec ob inopiam refundere quicquam possit. Id enim humanitatis leges exigunt, imò civiles quoque LL. adprobant, ut, quod tibi non nocet, alteri verò prodest, ad id Tu obligeris *L. 2. §. 5. ff. de aqu. & aqu.*

agu. plur. arcend. Advocatus ergò, si viderit aliquem injuriam
 pati, cui bona non suppetunt, quibus Patronum causæ sibi con-
 ducat, omninò ipsi succurrere, eundemque, ne per inopiam sub
 justissimo succumbat clypeo, defendere gratis per conscientiam
 tenetur, uti inferius de Advocato pauperis dicam. Ceteræ 23
 Objectiones tantum eò tendunt, ut non supra modum mune-
 ra & Salaria accipiant, excoriantes quasi Clientes; sed ratio-
 nem habeant qualitatis causæ & litigantium. Dom. à Soto de
 J. & J. l. 5. quæst. 8. art. 4. nihilque ultra Taxam Judiciorum ac- 24
 cipiant; ibi enim taxatio Salarii perinde se habet, ac frumenti
 pretium lege taxatum, ultra quòd aliquid accipere injustitiæ cri-
 men est. Quod si tamen clientis causa manifestò requireret
 majorem operam, quam ratione officii deberet Advocatus v. g.
 si duceret noctes infomnes, ut citius, quam aliàs deberet, clientis
 causam expediret, licitè majus pretium, quam taxatum est,
 recipere potest. Conf. Rebellus part. 2. de Obligat. Justit. lib. 18.
 quæst. 20. n. 5. quoniam aliàs sanè cliens cum jacturâ Advocati
 fieret locupletior & Advocatus aliis inserviendò seipsum consu-
 meret, quale Emblema, Candelam scilicet, ardentem cum hac in-
 scriptione: Aliis inserviendò consumor, sibi elegit Dux ille
 Lüneburgensis, nomine Ernestus, Rhokier lib. 8. tit. Polit. c. 19.
 Justa autem & legitima Salaria nequaquam improbanrur, ita;
 ut Salaria etiam nimis magna; à sponte offerente & bonis abun-
 dante salvâ conscientia accipi & retineri posse, statuat Döring.
 sub. voc. Advocat. Assert. 620. Conf. L. 1. §. 5. de extraord. cognit.
 Addo, modò finitâ lite fiat & modò donantem moneat, sibi hoc 25
 indebitè solvi, adeoque prius recuset donationem illam nimis
 liberaliter factam acceptare. Si tamen donans nihilominus in-
 staret ipsique hanc liberalitatem quasi obruderet, illam ac-
 cipere & retinere salvâ conscientiam Advocatum posse, præsertim
 si illam per metum vel fraudem non extorserit, nullus dubito.
 Conf. Rebellus Part. 2. de Obligat. lib. 18. quæst. 8. n. 3. Et hinc 26
 etiam ultra Salarium munuscula ad esum & potum, Germ. Ge-
 schenk in die Küche accipi ab Advocato posse, statuunt Molina
 Tom. 1. de Just. disp. 88. vers. primum est. Lessius de J. & J. Tom. 1.
 lib. 2. c. 14. n. 72. Fagundez. in Præcept. Decalog Tom. 2. lib. 8. c. 27.
 n. 9.

n. 9. quæ aliàs Xenia vocantur in *L. Solent. 6. §. ult. ff. de Offic. Procons.* quem textum tamen, uti quidem communiter volunt, non de Xenis Judicibus, sed Magistratibus in Provincias missis à Provincialibus illius loci oblati agere, docet Dn. Præses *Tr. de Jur. Sens. Dissert. 6. c. 4. n. 41.* Nec refert, donantem finem exoptatum expediendi negotii non adsequi. *Veig. lib. 2. Cas. 98.*
 27 quamvis tutius agere ab hisce abstinentem existimet Dn. Ziegler. in *Dicast. Concl. 20. §. 35.* cum etiam è minimis inordinata affectio atque adedò Conscientiæ corruptio facile suboriri possit; imò impossibile sit, ut dona accipiens non aliquo adfectu in donantem moveatur & proinde non semper agat, quod justum est, idem in *Dicast. Dissert. prelim. n. 16.* licet tanti non sint lepus, cuniculus, capo, caprea, perdix, pavo, lucius, murena, salmo aut varia vinorum genera, ut Advocatus probus hisce corrumpi deberet. vid. *Carpzov. Pr. Crim. P. 2. quest. 93. n. 61.* Nonnulli Dd. tn. ut *Boer. Decis. 153. n. 4.* Prosper. *Farinac. Oper. Crim. quest. III. n. 250. in fin.* pro modicis eduliiis hæc recensita
 28 venditant, adeoque licitè accipi posse statuunt; Verum totam hanc rem cujusvis Advocati conscientiæ, qui ex qualitate personæ offerentis, quantitatem eduliorum facile æstimabit, committendam esse, censeo. Vid. Dn. Præses *d. Tr. cit. loc. n. 46.*

Quoniam verò, cum clientes, uti ingeniosus Barclajus loquitur in *Euphorm. part. 1.* prolixam mali seriem dolentibus verbis & ipsis penè gemitibus in conspectum dant, nec pro re moveri solent, sed cum medium ejus, quod ex lite clientis consequuntur, promittunt, tunc demum allevare oculos, mulcere animum, dolorisque ultionem promittere solent, quæritur, An Advocatus salvâ conscientia cum cliente de quotâ litis pacifici
 29 queat? Et resp. ejusmodi paciscentem mortale & conscientiam gravissimè vulnerans peccatū committere, quia hæc ratione efficit se redētorem litis, perq; fas & nefas studet, ut ab adversario reportet victoriam & promisso tandem præmio fruatur, Azorius *Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13. c. 29.* Add. *L. 53. ff. de pact. l. 17. C. de Procurat. l. 5. C. de postul.* Dn. Struvius, in *Syntagm. Jur. civ. Exerc. 6. th. 44.* Paris de Puteo, *Tr. de Syndicat. sub Rubr. de Excess. Advocat. n. 17.* unde piraticam ejusmodi passionem vocat
 Quintil.

Quintil. *lib. 12. declam. c. 7.* vid. Speckhan, *Quest. Jur. cent. 2. Class. 4. quest. 45.* Imò audacter adfero, hoc pactum labe peccati non carere, etiamsi fiat cum probo Advocato in causâ justâ, quamvis id licitum esse statuat Diana in *Resolut. Moral. Tom. 6. Tr. 3. Resolut. 170. §. 8.* Negantiumque opinionem solum in foro exteriori; non autem in foro conscientiæ, ubi DEUS videt veritatem & pactum inter advocatum & Clientem, procedere adferat. De hoc enim pacto nunquam aliquid boni præsumi potest; sed semper avarum Advocati animum indicat, cum tamen quæstus & avaritia sint quasi duæ lacunæ, è quibus omnes injuriæ & maleficia desluunt. Eodem modò neque pactum ad numerum foliorum valere potest, quia hac cõventionem datur occasio prorumpendi in multiloquium, Speckhan *quest. Jur. cent. 1. quest. 34.* quamvis Advocatorum scripta in Camera non æstimentur ad foliorum quantitatem; sed ad eorum bonitatem, uti testatur Walther. *de privileg. Dd. c. 18. quest. 85.* quod & sub Tit. Vonder Advocaten und Procuratoren Besoldung/ *Ordinat. Pomer.* expressè cautum,

De Palmario, dicto à Palmâ, signo Victoriæ, quo de mentio fit in *L. 1. §. Si cui cautum 12. ff. de exer. cognit. & describitur*, quod sit Donum vel munus, quod Advocatis à clientibus suis Victoriæ causâ, extraordinariâ gratitudine & liberalitate exhibetur, Dn. Lauterbach in *Disp. de Palmar. Adv. c. 2. th. 4. n. 1.* sciendum, Advocatum illud salvâ Conscientiâ à cliente sponte offerente accipere lite finitâ posse, quia metus calumniæ lite jam sopitâ non amplius subest. B. Dn. Brunnem. *Tr. de Cesson. action. c. 2. n. 49. & 56.* Lugo de *J. & J. disp. 41. Sect. 1. n. 13.* licet salvâ Conscientiâ peti vel efflagitari non possit, quoniam contra juramentum sub initio Advocaturæ præstitum ageret & clientem liberâ donandi voluntate privare conaretur Advocatus. Est enim Palmarii datio donatio simplex, ex solâ liberalitate profectâ & neutiquam remuneratoria, proindeque præsupponit animum donandi liberum. Quod si verò ante cœptam litem vel lite pendente, ubi cliens jam Advocato omnia causæ Secreta patefecit, in casum victoriæ, palmarium quoddam à cliente ipsi promittatur, melius consulit suæ conscientiæ, præsertim si ju-

- si juraverit, se legitimum Salarium nullis pactionibus adaugere velle, si nihil accipiat, quia per ejusmodi promissionem palmarii facile concussio suboriri potest; omnia enim cliens, (qui quidem promittendo Palmarium, graviter etiam in Conscientia peccat, cum per hoc quasi Advocatum ad injustè agendum adliciat,) daturus præsumitur, ne in causâ succumbat. Joh. de Lugo *de J. & I. Disp. 41. Sect. 1. n. 12.* Sanchez. *Consil. Moral. lib. 6. c. 7. dub. 9. n. 1.* Conf. B. Dn. Brunnem. *ad L. 1. §. 12. ff. de extr. cognit.*
- 35 De eo autem quàm maximè ditceptari solet, an Advocatus, Partibus inter se transigentibus, nihilominus Salarium salvâ Conscientiâ petere possit; tametsi enim Partes per transactionem melius sibi consulant, remittentes aliquid de jure suo, ut evitent maximas aliàs litis molestias & executionis moram & difficultatem, juxta illud commune Germanorum proverbium: Ein magrer
- 36 Vergleich ist besser / als eine feiste Urtheil; distinguunt tamen Dd. an Advocatus consenserit in transactionem, an dissenserit. Priori modo nihil, posteriori deberi ipsi Salarium, si modò Clientem docere possit, se fuisse victurum, eò, quòd omnia fundamenta victoriæ præmeditatus fuerit, statuunt, Anton. Matthæi. *Tr. de Judic. Disp. 3. §. 42.* Pet. Ala. *de bon. Adv. & Causid. Christian. quest. 20.* Per ipsum enim non stat, quòd minus suo officio fungatur per *L. 38. §. 1. ff. Locat.* Et hoc procedit in multis aliis casibus, v. g. cum ob mala bellica, vel propter adventientem infirmitatem postulare nequit, datum Salarium non tenetur restituere, si interea Clientem alio Advocato uti oporteat. Gail. 1. *Obs. 44. n. 12.* Carpz. *L. 1. C. 1. Def. 34. P. 2. C. 51. Def. 12. n. 4. & seqq.* Conf. Dn. Lauterbach. *ad Tit. ff. Locat. §. 2. n. 7.* Walther. *de privileg. Dd. p. 111. & 114.* Joan. Wamefius *Tom. 2. Consilior. Canon. Conf. 272. n. 34.* Imò debetur ipsi totius anni Salarium, licet statim sub initio anni ipsi renunciatum. Mevius. *Part. 3. Decis. 144. & Hæredes, utut sint extranei, mortuo intra annum Patre, totius anni stipendium rectè petunt ob dignitatem & probitatem hujus scientiæ; siquidem tam larga interpretatione ad amorem studiorum excitare ingenia par est.* Vid. Rebellus *part. 2. de Obligat. Jusl. lib. 14. quest. 14. n. 8.* Jacob. Schultes. *pract. quest. lib. 1. quest. 5.* Thom. Maulius *Tr. de Locat. tit. 6. n. 77.* Rauchbar. *quest. 25. lib. 1.* Gail. 1. *Obs. 44. n. 12.* Besold.

Besold. *Theaur. Pract. voc. Besoldung. Struv. in Syntagm. Jur. civil. Exerc. 7. th. 1.*

Sic si contingat, Clientem nullas causas in illo anno habere, in quo cum Cliente de certa annua mercede pactum iniit, salvâ 38
 Conscientiâ petit Salarium ob naturalem illam obligationem, quâ semel Advocatus Clienti, & Cliens Advocato obstrictus est. Neque interest, an operâ Advocati ad actum secundum, uti Phi- 39
 losophi loqui amant, traducatur, vel actualem illam, ut ita dicam, operationem; sufficit, enim, illam in actu primo vel potentia, proxima fuisse, quæ hæctenus Advocatum etiam libertate suâ privavit, ne pro aliis fortean contra Clientem patrocinari potuerit. 40
 Diana tamen *Tóm. 6. Tr. 3. Resolut. 171. §. 3. p. 213.* mediâ hic viâ incedit, scil. non integrè hoc casu solvendum, sed juxta arbitrium boni Viri diminuendum esse Salarium, quia illos labores, quos aliàs sustinisset, in illo anno non sustinuit. Si verò Advocatus 41
 libentiùs laboraret, quàm otia retur, nihil ipsi de Salario minuendum esse, postea concedit, quæ sententia etiam æquitate non caret. Quamvis putem, eò præcipuè, sicuti antea monui, in Con- 42
 scientia respiciendum esse, an Advocatus occasione hujus Processus, pro quo Salarium pactus erat, aliis Clientibus patrocinium denegare necessum habuerit; sic enim sive transactum, sive illo 43
 anno in causa nihil actum, Salarium debetur Advocato integrum in compensationem illius damni, quod ex denegato aliis Clientibus patrocinio sensit. Quod si verò tale quid Advocato 44
 non contigerit, utpote, si rarior ad eum sit confluxus Clientum, iniquè exigeret, pro quo nullam operam præstitit; quamvis, si sponte quid offerat Cliens, non injustè idem caperet Patronus.

De cœterò Parthen. litig. *lib. 2. c. 7. n. 5.* publicum malitiæ 45
 Advocatoriæ remedium esse opinatur, si Advocatis Salarium ex publico constitueretur Judicis arbitrio, ad quod omnes litigaturi conferrent, ut adeo nihil acciperet ab ipso Cliente; quod consilium sanè contemnendum non esset, si illi pondus Autoritatis suæ Principes & Status Imperii addere vellent, quia sic multorum litigantium patrimonia non ita exfugerentur.

Advocati sanè minimè conscientiosi, rogati illi Vultures & Harpyæ, hic in utramque aurem dormient, & de Clientum Bonis

parum erant solliciti. Hi enim solum decipiant, lites procrastinant, quia sciunt, suam operam ex mora & tempore aestimari, uti loquitur Barclajus in *Argenia. lib. 3.* literas obliterant, sigilla sigillant, & nisi hoc liceret, so möchte der Teuffel ein Jurist seyn / uti inquit Autor *discurs. Vom Justitien-Werck. p. 94.*

- 46 Hæc verò, quæ dicta sunt, procedunt, si Clientes tantum in Bonis habeant, ut Salaria præstare possint; quid verò, si pauper Cliens sit, an non gratis tunc Advocato patrocinium suscipiendum? Et antequam hîc aliquid respondeam, dispiciendum, quoniam pauper vel inops dicendus, quos duos, inopem scilicet, & pauperem inter se differre, tradit Agricola. *de Off. bon. Adv. c. 8* ita, ut inops ille dicatur, qui extrema paupertate laboret, & nihil plene in Bonis habeat; pauper verò, qui parum habeat. Notandum hîc etiam, sano sensu ad pauperes referri posse Viduas, non solum naturaliter tales, quibus scilicet morte naturali rebus humanis Maritus exemptus; verum etiam civiliter tales, quæ quidem Maritos adhuc habent, sed inutiles, veluti, qui sunt ab hostibus capti vel ad triremes damnati, die auff die Galeen geschmiedet sind. hi enim pro civiliter mortuis habentur. Speidelius. *Specul. Var. 49 Observ. voc. Wittwen.* Bouric. *de Off. Adv. c. 14.* Totum verò hoc paupertatis negotium communiter arbitrio Judicis relinquatur, Ludwel. *Exerc. 3. tb. 12. lit. h. Diether. in Addit. ad Besold. 30 Thes. Pract. voc. Blut-arm.* Et hinc pauperes in multis locis prius de paupertate jurare tenentur, antequam ipsis aperiatur processus, germ. Es sie sich in das Armen-Recht begeben können. vid.
- 51 Dn. Swendendörf. in *Nor. ad Fibig. Process. c. 2. §. 15. p. 49.* quale juramentum etiam in Patria mea, & præsertim in Dicasterio hîc formalibus à pauperibus exigitur: Sie sollen schweren einen Eyd zu Gott und auff das heilige Evangelium / daß sie also arm seyn / auch an fahrenden und ligenden Haab und Gütern oder Schulden nicht vermögen in der Canzley die Brieffe / deren sie zu ihren Sachen benöthiget / zu bezahlen / noch die Advocaten und Procuratorn zu belohnen / daß sie auch umb Leistung willen dieses Eydes ihrer Güter und Haabe nichts veräußert / oder andern übergeben / und so sie im Deychen obligen / oder sonst zu Vermögen kommen / alsdann jedem nach seiner Gebühr / erbarlich Bezahlung thun wollen / alles ungefährlich. vid. *Pommersische*

rische Hoff-Gerichts-Ord. von der armen Partheyen
 Eyd. p. m. 76. Non sufficit autem, ut jurent de paupertate; sed
 inquirendum etiam est, quomodo, an adversis fortunæ casibus,
 an verò propriâ culpâ ac luxu ad hanc paupertatem redacti sint,
 quia damnum, quod quis suâ culpâ sentit, non sentire videtur
 L. 203. ff. de R. l. & aliàs multi locupletarentur cum jactura Ad-
 vocatorum, quod est contra L. 206. ff. de R. l.

Dicimus igitur, ut ad motam quæstionem revertamur, 53
 omnino Advocatum ad pauperis patrocinium ex Conscientia ten-
 eri, qui pauper legitime probatus est, etiamsi juraverit, se nun-
 quam gratis patrocinaturum, Gail. 1. Obs. 43. n. 16. idque non solum
 ob prædictas leges civiles, ubi Ord. Cam. Imper. part. 1. tit. 19.
 §. Auff daß auch. Ord. Pomer. Tit. Von der Advocaten und
 Procuratoren Besoldung. §. Auff daß auch Arme ic. hoc
 expresse cautum, & Advocatus sub pœna privationis Advocatio-
 nis Judici jubenti, ut sit Advocatus pauperis, parere tenetur,
 per L. Providendum. 7. C. de postul. Caccialup. Tr. de Off. Adv. c. 3.
 quest. 3. n. 5. Mynsing. Cent. 4. Observ. 32. Gail. 1. Obs. 43. Et Jus
 Divinum, quod Pauperum curam nobis maxime commendat
 Proverb. 14. v. 31. Esai. 1. Sed etiam per jus naturæ & vim Conscien-
 tiæ, quoniam vita socialis, amicitiaque illa naturalis hoc exigit, 54
 ut subveniamus Proximo nostro summâ inopiâ laboranti, cui ali-
 ter subveniri non potest, juxta generale illud in Moralibus prin-
 cipium: Quod tibi vis fieri, alteri feceris. Sicuti igitur
 Advocatus in extrema necessitate constitutus vult, ut ipsi aliquis
 subveniat, ita & alios illi juvare convenit, aliàs peccat mortaliter.
 Diana Tom. 4. Tr. 7. Resolut. 9. §. 2. p. 279. Cayarruvias. Tom. 2.
 Pract. quest. c. 6. n. 4. Azorius Instit. Moral. Tom. 2. part. 3. lib. 13.
 c. 29. Dn. Schröterus in Falc. Cas. Consc. c. 1. p. m. 22. Magon. in
 Cynof. Adv. c. 10. n. 13.

Et huc referuntur etiam Medici, Chyrurgi & Pharmacopo- 55
 læ, qui itidem Pauperibus consilio, operâ & re gratis adesse de-
 bent. Idem Diana. cit. loc. Speckhan. quest. Jur. cent. 1. quest. 33. n. 11.
 Gail. 1. Obs. Observ. 43. n. 13. aliàs sunt homicidæ, si possint & non
 velint; nam inops, si bonus est vir, etiamsi referre gratiam non
 potest, habere certè potest. Cic. lib. 2. Off. Si verò ad pinguio-

- rem fortem redierit inops, etiam summa postulat æquitas, ut gratum se exhibeat Advocato, quod & in cit. *Juram. paupert. Dicast.*
- 56 *Pomer. verbis fin. pauperibꝫ inculcatur.* Limit. modò hoc fieri possit sine notabili suo incommodo, Herm. Busenbaum, in *Medul. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 3. p. 462.* add. Speckhan. *Cent. 2. Class. 4. quest. 46. n. 6.* & modò ipse aliquò modò superfluũ suo statui habeat, i. e. modò præter illam operã, quæ illi necessaria est ad statum suum sustentandum, aliquid temporis vel industriæ superfit ipsi, nam charitas bene ordinata incipit à se ipsa. *L. Præses 6. C. de serv. & aqu.* quamvis etiam in extrema necessitate de tempore & industria necessaria ad statum suum Advocatum teneri succurrere adserant Dom. à Soto *lib. 5. de I. & I. quest. 8. art. 1.* Filiucius. *Tom. 2. Tr. 40. c. 10. n. 287. & 288.* Armilla *verb. Advocatus n. 10.* ex hac ratione, quia ille, qui superfluum habet, tenetur in gravi necessitate proximi opem ferre proximo de superfluo, in extrema verò aut gravissima de necessariis ad suum statum, quod etiam ordo charitatis postulat, & juri naturali quàm maximè est conveniens.
- 57 *Cordub. lib. 1. quest. qv. 26. Sanchez. Consilior. Moral. Tom. 1. lib. 1. c. 5. dub. 5. n. 28.* Neutiquam verò opinari debent Advocati, quando Pauperibus patrocinantur, qui penitus exsiccati nihil succi evaporare possunt, ex adverso crassos Divites se ita agitare posse, ut eò plus exsudent, uti facetè loquitur Parthen litig. *lib. 22. c. 9. n. 28.* hoc enim nihil aliud esset, quàm furari aliquid Diviti, & Pauperi præstare stipem. Et hæc de patrocinio quoad pauperes. Obiter notes, laudabilem esse morem in Italia, ubi quotannis Advocatus Pauperum eligitur, narrante Magon. in *Cyn. Adv. c. 58. fol. 591. pr.* quod etiam in multis Germaniæ Dicasteriis observatur; sicut & Camera Electoralis Neomarchica Advocatum Pauperum alit.
- 59 Nunc liceat quærere, utrum Advocatus pro consilio vel patrocinio dato sine labore, quia illud habet in promptu & memoriter, salvã Conscientiã quid à Cliente possit accipere? Possit sanè dici, quod non, quia illud est de jure innocivo; non enim hîc opus habet, ut studeat vel evolvat priùs libros; sed tenet jam tum memoriã consilium communicandum, quare igitur non vellet Advocatus hoc gratis Proximo suo dare, quod accipienti est utile

utile & danti non molestum? Cic. *lib. 1. Off.* Verumenimverò, 60
 quamvis facile largiar, nunc in momento illum, quò consilium
 illud petitur, non laborare; laborasse tamen eum tot annos, &
 sudasse in Afrææ castris magnis suorum sumtibus, nemo inficias
 ibit, ergò non solum præsentis, sed etiam præteriti laboris ratio
 est habenda. Conf. Caccialup. *Tr. de Off. Adv. 1. 3. n. 8.* Et habe- 61
 ret alioquin præmium, qui literis hæctenus & librorum evolutio-
 ni negligenter incubuit præ illo, qui ad solidam Juris notitiam
 comparandam nocturna diurnaque manu libros versavit. Huic
 enim, cum in promptu habeat, quod consulat, honorarium ad-
 meretur, & ignavo illi socio, de libris hæctenus securo, pro mole-
 stia in libris evolvendis tribueretur; adeoque prodesset fuisse
 ignavum, noceret fuisse diligentem, quod Juri naturæ utique
 contrarium est. Aliud dicendum esse putat Sanchez. *Consil. Mo-* 62
ral. Tom. 1. lib. 2. c. 3. dub. 5. n. 8. si consilium Clientis petat ad pacan-
 dam Conscientiam, quoniam enim ibi consilium concernit salu-
 tem animæ Clientis, gratis esse dandum asserit, v. g. ut exemplum
 addam, si Clientis consuleret Advocatum, an nihilominus salvâ
 Conscientiâ Testamentum revocare posset ex ratione Juris civilis,
 quia hominis voluntas est ambulatoria usque ad extremum
 vitæ halitum *L. 32. de donat. int. vir.* utut de non revocando juras-
 set; quod ego quidem cujuslibet Advocati Conscientiæ relinquo.

Sed ulterius quæritur, quoniam nunc de Salarium nobis ser- 63
 mo est, an etiam Advocatus in secunda instantia pro eodem Sala-
 rio patrocinari teneatur, quod ipsi promissum est in prima? Ad
 quod disting. respondeo; aut appellatur à Sententia interlocuto-
 ria, aut definitiva: Si à priori, tenetur pro eodem pretio causam
 persequi, quia manet idem judicium, si à posteriori, quia diver-
 sum est judicium, non item, nisi promiserit hoc pro eodem pretio
 usque ad sententiam definitivam. Add. Carpz. *P. 1. C. 1. D. 24.* Chi-
 lian König *in Process. p. 166.* An Advocatus, si suammet ipse ora- 64
 verit causam, salvâ Conscientiâ Salarium ab Adversario accipere
 possit, vid. iterum Carpzov. *P. 1. C. 31. def. 12. & 13.* Gail. *1. Observ.*
15. n. 16. Struv. *in Syntagm. Jur. civil. Exerc. 7. tb. 11.* Et præsup- 65
 ponendum hic est, causam Advocati justam esse, & ei injustè ab
 Adversario rei restitutionem denegari: quod si igitur iniquum
 non

non est, ut victus victori expensas, quas in alium Advocatum facere compulsus fuit, refundat; nihil vetat, quò minus Advocatus ipse, qui temeraria lite ab altero vexatus, repetat impensas, præfertim, si hac occasione aliis operam præstare non potuerit. Non enim temeritate alterius, quâ ad litigandum profiluit, Advocatus lucro, quod honestè sibi quærere poterat, est privandus.

Restat, ut aliquid de ipso defensionis modò dicamus, ubi secundum requisitum Advocati ratione clientis, nim. fidelitas, 66 poterit applicari. Et hic conscientiosus Advocatus sibi quam maximè consulit, si totam litis materiam in scriptis à cliente poscat, ut eò consideratius in causæ merita inquirere possit, *Obesop. Tr. caut. Crim. tit. 1. caut. 5. n. 8.* nec semper credit Clienti dicenti; optimum enim illum Advocatum esse censeo, qui est incredulus, quoniam cliens ad colorandam suam causam, ut eò libentius Patronum inveniat, optima quæq; dicit & Justitiam causæ suæ in proprio cerebello sibi fingit; 67 hoc facto fideliter deinde in termino compareat, frequentes illas dilaciones omittat *L. Properandum 13. §. illo C. de Judic. L. Quisquis 6. §. præterea C. de postul. nisi habeat legitima impedimenta, Germ. Chhaffien/* (quæ vox ut obiter moneam, notante Dn. Becmano *in Medit. Polit. Dissert. 6. §. 2.* descendit à voce *Ce/* quæ juxta dialectum Franconicam significat legem) quia Juri naturæ equidem conformes sunt dilaciones in judicio, sed jus naturæ non vult, ut in infinitum petantur. Dn. Zieglerus, *in Discr. Concl. 28. §. II.* aliàs grave damnum dat parti adversæ, quod restituere tenetur, *Busenbaum in Medul. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 3. p. 466.*

Hoc potius agat Advocatus, ut omnia, quæ ad obtinendam sententiam salvo Jure & salvâ conscientia potest, secundum ordinem & statuta Judiciorum, in quibus litigat, adducat; ubi tamen neutiquam sibi crumenâ clientis favorem Judicis comparare debet, quia hoc non potest non vulnerare conscientiam. Suppeditat hîc equidem Cæpolla *Tr. Cautel. cautelam. 157.* Advocato, quâ nolente volente Judice sibi favorem Judicis possit procurare; verum utrum illa salvâ conscientia possit practicari, alii inquirent; mihi quidem ista suspecta valde videtur, licet

ccet

cet non ita temere reprehenderim, si Advocatus non semper Judicem severis illis rationibus, sed blanditiis interdum etiam ejus gratiam promereri studeat.

Porrò neque clientem falsà respondere docere debet, sed intrepide clienti dicere: *Si sic respondebis, perdes causam, si aliter, perdes animam.* Quod si verò cliens Advocati consiliò, vel lata culpà, imò levi, si Advocatus se peritissimum & diligentissimum professus est, patiatur damnum vel tristiore calculum sortiatur, etiam in conscientia teneri ad compensationem, 70
damni, Steph. à S. Paulo *Theol. Moral. Tr. 4. disp. 7. dub. 9. n. 44.* Lessius *de J. & J. lib. 7. c. 7. dub. 7. n. 31.* Pet. Anton. Lazar. *Canon. & pract. quest. Sect. 3. quest. 9. n. 26.* Paul. Comitol. *Respons. Moral. lib. 4. quest. 44.* Filliucius *Tom. 2. Tr. 40. in octav. præcept. Decal. c. 10. n. 295.* Rebellus *part. 2. de Obligat. Jusit. lib. 1. de contract. in gen. quest. 10. n. 7.* Dannhauerus *in Theolog. conscient. Tom. 1. part. 1. Sect. 2. art. 1. p. 91.* Conf. Dn. Lauterbach *ad tit. ff. commod. §. 4. n. 7.* Neque ipse respondere debet ad ea, quæ sunt facti, hæc enim melius scire Cliens præsumitur, quàm Advocatus, Advocatus enim regulariter tantum respondet ad ea, 71
quæ sunt juris, Chilian Rönig *in Process. p. 167.* Hinc multò minus clientem instruere potest, quid in facto respondere debeat, quid non, sed bonam fidem agnoscere debet Advocatus pariter ac cliens, ne mendaciis & falsiloquiis causæ victoriam cum manifesto conscientie vulnere reportent.

Quicquid verò agit Advocatus, fideliter agat & non prævaricetur, seu, uti Propheta 1. *Reg. 18. v. 21. & 26.* loquitur, utroque pede claudicet; crimen enim falsi committit *L. 38. §. 9. ff. de pæn. L. 1. §. is qui ff. ad L. Cornel. de fals. & contra Jus naturæ, fidem & veritatem peccat, Fagundez in Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38. n. 17.* Sanchez. *Tom. 2. Consil. Moral. lib. 6 c. 6. dub. 1. n. 2.* etiamsi loquatur quæ vera sunt Dn. Beierus *in Disp. de Prævaricat. c. 4. n. 3.* Sicuti enim Sacerdotes Secreta suæ Conscientie commissa non debent revelare, ita nec Advocati tanquam Justitiæ Sacerdotes Clientum suorum causas proderent. Vid. Andr. à Matre DEI *in Theolog. Moral. de J. & J. Tr. 13. de Resist. c. 4. Punct. 6. §. 1. n. 75.* Chilian. Rönig *in Process. p. 166.*
F
ita

- 74 ita quidem, ut nec sine crimine prævaricationis didicitis clientis sui secretis, injustam causam foventis animadvertens ad adversarium, justiore causam foventem, transire possit, etiam si à Cliente sit dimissus, Ummius in *Process. disp. II. th. 8. n. 39.* Dn. Struvius in *Syntag. Jur. civ. Exerc. 7. th. 10.* quia hoc in casu didicira Secreta vel contra eundem vel pro secundâ parte, quam postremò suscepit defendendam, allegabit, aut silentio involvet; tertium non datur, igitur utroque modo peccat; priori modo quidem, ut Prævaricator, posteriori, tanquam malus Advocatus, quia non allegat id, quod facit ad victoriam sui clientis. vid. Lancel. Polit. de *Off. Adv. c. 8. n. 10.* Dn. Præses, *Dissert. de Credent. Revelat. c. 2. n. 36.* ubi tamen distinguendum esse putat, an Controversia consistat in jure, an in facto, ut priori tantum,
- 75 non posteriori casu prævaricationis crimen committatur. Eadem ratio est, si modò consilium alicui dederit, nam quoniam etiam ad consilium ritè dandum secreta causæ manifestamus, salvâ Conscientiâ Advocatus alterius partes deinde tueri non potest, quia didicit jam secreta prioris, quem si defendere nolit, penitus abstineat causâ. Dn. Bejerus d. *Disp. de Prævaricat. c. 2. n. 12.* Quorsam referuntur etiam illi Advocati, qui juvenes Advocatos habent, qui pro forma tumentur Adversarium, cum tamen revera Patronus Actoris omnia regat & disponat. Plura vide
- 76 de in *Dissert. de Credent. Revelat. cit. loc.* Possit tamen Advocatum secreta causæ prodere parti adversæ, si iniquam partis suæ causam animadvertat, & gravissimum damnum Adversario immineat, ex jure charitatis, optimè volunt Lessius de *I. & I. lib. 2. c. 31. dubitat. 8.* Fagundez. in *Præcept. Decalog. Tom. 2. lib. 8. c. 38.* Pet. Anton. Lazar. *Canon. & pract. quest. Sect. 2. quest. 16. n. 5. & 10.* etiam si juraverit, se servaturum Secreta, nam ipsa promissio secreti non videtur obligare, nisi hac conditione, (si non noceat) Herm. Busenbaum, in *Medul. Theol. Moral. lib. 3. Tr. 2. dub. 5. n. 4.*
- 77 Verùm an è contrario fides Advocati eò usque etiam se extendere debeat, ut Clienti suo injustè ad mortem condemnato fugam ex carcere consulere, & auxilium ad eam præbere possit, altioris est indaginis. Clientem equidem talem salvâ Conscientiâ

tia etiam cum occisione innocentium custodum, modò priùs de
 iniustitia causæ admoniti & de dimissione rogati, præfractè ta-
 men dimittere noluerint. Vid. Dn. Charisius. *Diss. de For. Consc. c. 6.*
n. 108. seqq. si aliter elabendi via non suppetit, fugere posse, cer-
 tissimum est, quoniam amor ille naturalis in se ipsum hoc non
 aliter admittit. Si enim innocens se non defendit, cùm potest
 se defendere, Propricida est, & non suam animam solùm, verùm
 etiam DEUM graviter lædit, quia illud ipsum, quod solùm pos-
 sidet precariò & non patrimonialiter, (vitam intellige,) in-
 præjudicium concedentis perdit. Dn. Simon, *in Not. ad Guilielm.*
Grotij Enchiridion de princip. Jur. natural. c. 7. §. 3. Imò perju-
 rium non committit, si à Judice, præstitò antea juramentò de-
 redeundo, dimissus sit, sed potiùs redeundo ad carcerem gravis-
 simè peccat. Didac. Covarruvias. *Tom. 2. Var. Resolut. lib. 1. c. 2.*
n. 7. 10. & 11. De Advocato verò dici posset, quod ita Magistra-
 tûs Autoritatem valde læderet, quia Ipsi subtraheret illum, quem
 aliàs morti destinaverat, adeoque faceret sententiam semel la-
 tam elusoriam, quod sanè maximus Magistratûs est contemptus.
 Verùm responderetur, hæc omnia procedere, si Advocatus ut sic, 78
 publicus esset Minister Iustitiæ; quoniam verò partem privatam
 tantùm juvat, ipsi vitio verti non potest, si agat, quod est è re sui
 Clientis, adeoque ipsi consulat, ut tanquam innocens & certò-
 injustè-condemnatus, quia in mundo non aliud remedium sal-
 vandi vitam occurrit, fugâ sibi consulat; & hoc ita probare cu-
 pio: quia Advocatus omne illud potest facere, quod non lædit
 suam Conscientiam; atqui innocentem aliquem ex ipsissimis
 mortis faucibus eripere non lædit Conscientiam, quod sanè est
 in confesso, ergò etiam Advocatus salvâ Conscientiâ innocenti
 fugam suadere potest. Deinde, quod est argumentum Lessii, fas
 est fugere innocenti, quod etiam nos *n. 77.* diximus, igitur etiam
 persuasio ad fugam est licita, quia unum alterum præsupponit.
 Imò, quod majus est, potest Advocatus ejusmodi condemnato
 instrumenta ad effringendum etiam ostium carceris porrigere
 ex hac ratione, quia potest ipsi fugam, tanquam finem consule-
 re, ergò etiam media ad finem ducentia suppeditare; modò ta-
 men, sicuti Lessius vult, ipsi non sit expressè prohibitum illud per-
 agere,

agere, quia aliàs difficile foret ipsi, contra stimulum calcitrare, & deinde, modò non exteriùs fores effringat, & ipse rumpat vincula, quod soli condemnato licet. Vid. Lessius *de I. & I. lib. 2. c. 31. dubitat. 6.* Diana. *Tom. 6. Tr. 1. Resolut. 108. §. 2. p. 70.* Busenbaum. *in Medul. Theol. Moral. lib. 4. c. 3. dub. 7. art. 2.* Tabiena. *voc. Accusatio. n. 10.* Sanchez. *Tom. 2. Consil. Moral. lib. 6. c. 4. dub. 10. n. 1.* qui etiam Judicem, si certò noverit incarceratum, innocetem; juxta allegatam tamen & probata nocentem, dimittere teneri adserit. *Tom. 2. Consil. Moral. lib. 6. c. 1. dub. 19. n. 1.* Quamvis ego prædictas Lessii limitationes non adeo attendendas existimem, si notoria sit injustitia; nec enim prohibitio me in Conscientia securum reddere potest, si possim scelus impedire, & non faciam. Et si delinquenti ipsi vincula frangere fas est, non video, quare non per alium idem expediri possit. Sed in omnibus ejusmodi casibus cavebit sibi Advocatus, ne justitiam vel injustitiam caulæ ex suo dijudicet ingenio, affectibus & amore erga Clientem haud rarò fascinato.

79 Quodsi verò incarceratus certò justè condemnatus sit, contra Conscientiam, consulendo fugam, & rumpendo officium, & vincula, Advocatus ageret, quoniam sic ne quidem incarceratus salvâ Conscientia fugere potest, vid. Covarruv. *cit. loc. n. 8.* Et frustra est sanè Sanchez. *Tom. 2. Consil. Moral. lib. 6. c. 4. dub. 7. n. 2.* dicendo: Justè condemnatus non damnatur ad manendum in carcere, nec ad agendum aliquid, ex quo mors ei subsequatur, sed tantum ad patienter sustinendum mortem sibi illatam, ergo licet ipsi ex carcere fugere. Bene, si ad mortem sibi illatam sustinendam damnatus est, damnatus quoque erit ad manendum in carcere, quia mortem non potest sustinere, si aufugiat. Et si hæc propositio vera esset: Nemo tenetur ad agendum aliquid, ex quo mors ei subsequatur, verum etiam esset, furem justè ad suspendium condemnatum, neque scalam patibuli ascendere; hunc vel illum facinorosum capite plectendum, neque collo erecto sedere damnatum posse, quia tam ex ascensione scalæ, quàm extensione colli, saltem per consequentiam, mors sequitur, quod absurdum fat est. Sed transeant hæc.

80 Fidelitatem porrò suam Clienti probabit Advocatus, si Processum,

testum, quantum fieri potest, celeriter ad finem perducatur, ut Clientis jure suo potiat, quam celeritatem judiciorum tam in judicando, quam postulando Guicciardinus, citante Trajan. Boccalin; in *Relat. ex Parnass. Cent. 3. Relat. 20.* etiam apud Turcas servari refert & laudat. Conf. Speidelius in *Specul. var. Observ. sub voc. Process.* Hinc, ut idem perficiat conscientiosus noster Advocatus, omnes ipsi ambages fugiendæ sunt, quæ Processum retardare possunt; alias enim Clientes intelligent, nihil minus Advocatos, quam prædones scire, nisi quod lentius cædant, uti argute loquitur Barclaj. in *Euphorm. part. 1.* Quid etiam opus est, ut articulatim & lætè discerpatur illi, qui semel perire possunt? ita nascuntur tantummodo ex una lite plures, quarum litium noyarum quidem lis principalis Mater; Advocatus tamen Pater est. Parthen litig. *lib. 1. c. 9. n. 14.* Et optimè huc quadrat, quod habet Plaut. in *Pœnul. Act. 3. Scen. 1.* *At si ad prandium me in edem vos dixisset ducere, vinceretis cerorum cursu, vel grillatorem gradu, nunc vos, quia mihi Advocatos dixi & testes ducere, podagrosi estis, ac vicissis cochleam tarditudine.* Eò igitur & animum & calamum dirigat Advocatus, ut totius negotii tam Clienti lætiferum, non lethiferum, quam sibi ipsi honorificum exitum acceleret; & sic Conscientiæ suæ ratione sui Clientis ex asse satisfacit.

Quoniam verò, uti *n. 16. & seqv.* hujus capituli diximus, non semper tenetur Advocatus gratis patrocinari, videndum postremò, qualis actio ipsi ad consequendum pro omni sua opera Salarium (dico Salarium, honestior enim vox est Salarii, quam mercedis. Diether. *ad Besold. Thesaur. Pract. voc. Besoldung.*) competat; Ubi sciendum, ipsi non competere actionem locati, quia hæc tantum locum habet in artibus illiberalibus per *L. 1. §. ideo autem. ff. Si mens. fals. mod. dix.* solviturque hoc Salarium Advocato non tanquam merces, sed tanquam ἀντίδοτον; deinde vel propterea actio locati hic non invenit locum, quia Advocatura etiam invito imponi potest per *L. 1. §. ait Prætor ff. de postul. Da-* 81
tur igitur ipsi ad consequendum Salarium actio pro salario. *L. 1. §. 10 de var. & extr. cognit.* Stravius. in *Syntagm. Jur. civ. Exerc. 7. th. 11.* Barbosa. *lib. 7. c. 3. axiom. 2.* Biccus. in *Aureis Sect. 4. th. 111. lit. ff. in fin.* & hac actione, si Clientis fortean advena sit, etiam in

- loco iudicii, si ibi inveniatur, & non in loco domicilii, ubi aliàs regulariter sortitur forum, illum convenire potest. Speidel. *in* 83 *Specul. var. Observ. voc. Advocatent.* Neque interest, Advocatum in causa succubuisse, *L. Sed an ultro 10. §. 1. de neg. gest.* quia sufficit, egisse illum in causa, sicuti bonum virum decet, etsi negotium non habuerit optatum effectum. Imò, si Martiali credendum, plùs debetur Advocato victo, quàm vincenti. *lib. 8. Epigrav. 27.* ubi ad Sextum scribit:

*Egi, Sexte, Tuam pactus duo millia causam,
Misiſti nummos quot mihi? mille quid est?
Narrasti nihil, inquis; & à Te perdita causa est,
Tantò plùs debes Sexte, quòd erubui.*

- 84 Quamvis ipsa æquitatis ratio eò deducere debeat Advocatum, ut, si Clientem in causa succumbentem, gravissimum ex hac lite damnum contrahere viderit, non adeo rigidè Salarium exigat, 85 præfertim, si ipsum aliis opibus parum instructum viderit; aliàs verò Advocatum salvâ Conscientiâ Acta tam diu retinere posse, si Clientem dolosè denegare velle Salarium animadvertat, donec 86 ipsi solvatur Salarium, omnino statuerem, nisi, quod Carpovius rectè monet *P. 1, C. 31. Decis. 23.* Reipublicæ intersit, Acta exhiberi.

CAPUT III.

DE

Conscientia Advocati ratione Adversarii.

SUMMARIÀ.

I <i>Nroius capitis.</i>	n. 1.	<i>An in aliena causa.</i>	n. 6. seqq.
<i>Quenam ab Advocato ratione</i>		<i>An in capitali causa.</i>	n. 11.
<i>Adversarii potissimum requirantur, quorum primum</i>	n. 2.	<i>Illustratur hoc.</i>	n. 12.
<i>An Advocatus contra suum Principem postulare possit,</i>	n. 3.	<i>An contra amicum</i>	n. 13.
<i>An contra Magistratum.</i>	n. 4.	<i>An contra inimicum.</i>	n. 14.
<i>An contra Parentes in propria causa.</i>	n. 5.	<i>An Advocatus Fisci contra Fiscum</i>	n. 15.
		<i>An Vasallus contra Dominum feudum.</i>	n. 16.
		<i>di.</i>	<i>An con-</i>

<i>An contra injuriantem?</i> n. 17. seqq.	<i>Utrum in justa causa liceat ipsi do-</i>
<i>An jussu Magistratus postulare</i>	<i>lo uti?</i> n. 54. seqq.
<i>possit contra eum quem certo</i>	<i>Negatur.</i> n. 58.
<i>novit innocentem?</i> n. 24.	<i>Quid intelligant per dolum.</i> n. 59. seqq.
<i>Quid ipsi ante exordium Proces-</i>	<i>Resp. ad Affirmat.</i> n. 61. seqq.
<i>sus observandum.</i> n. 25. seqq.	<i>Quid de Advocatorum cautelis</i>
<i>Quid in ipso Processu.</i> n. 27.	<i>sentiendum.</i> n. 64. seqq.
<i>Rabula hic taxantur.</i> n. 28.	<i>An cavere ad Advocatum perti-</i>
<i>An Advocato conviciari liceat.</i>	<i>neat.</i> n. 67. seqq.
n. 29.	<i>Quomodo cautelis uti debeat.</i> n. 71.
<i>An liceat ipsi turpitudinem ad-</i>	<i>Cui pricipue cavere debeat.</i> n. 72.
<i>versarii allegare.</i> n. 33. seqq.	<i>An possit simulare.</i> n. 73. seqq.
<i>An liceat ipsi mentiri in causa</i>	<i>Refutatur Pufendorffius.</i> n. 77. seqq.
<i>justa.</i> n. 40.	<i>An Reus juridicè interrogat9 veru</i>
<i>An DEUS circa hoc mendacium</i>	<i>delictu possit negare.</i> n. 79. seqq.
<i>dispensare possit.</i> n. 41.	<i>Distinguitur inter simulationes</i> 93.
<i>An omne peccatum sit mortale.</i>	<i>An Adversarii informationes li-</i>
n. 42. seqq.	<i>cite possit accipere.</i> n. 94. seqq.
<i>An liceat ipsi adversarium inci-</i>	<i>Non debet Adversarium doli ne-</i>
<i>vilem irridere.</i> n. 45. seqq.	<i>scium decipere.</i> n. 96. seqq.
<i>Quid ipsi faciendum, si adversari-</i>	<i>Non debet litem differre appellan-</i>
<i>um certo fiat pejeraturum?</i>	<i>do.</i> n. 99.
n. 54. seqq.	<i>Appellatio est Theriaca contra in-</i>
<i>Secundum requisitum Advocati</i>	<i>justa Sententia venenum.</i> n. 100.
<i>ratione Adversarii.</i> n. 52. seqq.	

UT exorfam pertexamus telam, quemadmodum in an-
 tecedenti capite vidimus ex parte, pro quibus personis
 patrociniū suscipiendum, nunc ordo tractationis re-
 quirat, ut inquiramus etiam, contra quas personas salvā
 Conscientiam postulare licitum; ubi, quò Conscientiam imma-
 culatam conservet Advocatus ratione Adversarii, duo requiri-
 mus ab ipso, nimirum *Civilitatem* (quam latè intelligo) & *Sin-*
ceritatem. De priori videri poterit *tot. Tit. 4 ff. de in jus voc.*
item tit. 2. C. eod. Nos ex his quoad Conscientiam quaedam de-
 hibabimus. Et cum quilibet Subditus respectu Principis se purè
 habe-

- habeat passivè, Principe enim in suo territorio nullus est superior, Subditoque nulla nisi Obsequii relicta gloria, facillè adparet, Advocatum contra Principem patrocinari non posse; ne dicam nunc, sanctam semper Principis personam subdito videri debere; quem verò in Jus vocamus, illam plerumque injustitiæ arguimus, ut pote, qui Jus nostrum nobis denegare cupit, quod nobis debetur, quod Principis Personam, (sunt enim Principes Dii) valde læderet, quia ab his nil nisi justum præsumendum. Sicuti verò bonus Princeps non solet se justitiæ subtrahere, & Subditis defensionem denegare; defensio verò per Advocatum expedienda: Ita bono Advocato convenit Principis permissionem priùs impetrare, antequam se patrocinio causæ committat. Contra hodiernos verò Magistratus, quoniam hi superiorem agnoscunt, salvâ conscientiâ, ne quis jure suo excidat, postulare posse, extra controversiam est. vid. Dn. Eckolt *ad Tit. ff. de in Jus voc. §. 5. Mevius Part. 1. Decis. 155. n. 6.*
4. Neque naturalis illa cognatio ita filium arceat à patrocinio, ut in causâ propriâ, sine veniâ etiam Carpov. *Part. 1. C. 2. D. 26. Anton. Matthæi Tr. de Judiciis Disput. ult. §. 35.* Parentes in judicio non convenire possit; quoniam nemo, tenetur pati injurias, cui Judex est & superior, ad quem lædentem deferre potest. Dissentit Ludov. Dunte *in Cas. Consi. c. 10. Sect. 2. quest. 1.* Si igitur filius jure suo, hoc est defensione, quæ est Juris naturalis utitur, parentibus non facit injuriam, & proinde de intentatâ
5. actione Parentes etiam conqueri non possunt. Imò certò casu etiam concesserim filium in aliena causâ contra parentes salvâ Conscientiâ patrocinari posse, si scil. præsupponamus v. g. filium recens natum à suis parentibus fuisse expositum planeque
6. neglectum; tamen si enim ibi negari non possit, hos esse filii expositi naturales parentes; generatio tamen sola tantæ efficacitæ esse non potest, ut per hanc solam ille respectus inter Parentes & liberos introducatur, quoniam in ipsâ illa generatione parentes suam plerumque quærere solent delectationem eamque hõc quasi restinguere, ergo aliud Principium hujus respectus concurrat oportet, ex quò illa veneratio suam trahat originem,
7. quod nimirum est bona educatio. Ni enim prolem à parentibus edu-

educari ponas, vita socialis planè intelligi nequit, Pufendorfus de
I. N. & G. lib. 6. c. 2. §. 4. Qui verò infantem exponit, licet non
 directò, per indirectum tamen interitum sæpe ipsius quærit, aper-
 tumque quasi hostem se declarat, adeoque naturalem illam obli-
 gationem ipse exponens rumpit, quâ aliàs infans utriusque Paren-
 tum, si servâssent illum, & educâssent, obstrictus fuisset. Igitur 9
 nullum nunc adest obstaculum, si offeratur ipsi occasio, quæ
 illum ab hoc arceat officio, si modò absit affectus inordinatus,
 odiosam illam expositionem ulciscendi. Quodsi verò aliàs in 10
 aliena causa contra Parentes postulare vellet, adfererem contra-
 rium, quoniam gratus filius accepta illa à teneris beneficia, nun-
 quam memoriâ elabi pati debet, nisi tamen vel jussu Principis vel 11
 Magistratûs patrociniûm nihilominus suscipere cogatur, & alii
 Advocati non adsint: Jubente enim Principe, quia postulatio est
 actus justitiæ, filium etiam salvâ Conscientiâ in rebus criminali-
 bus, ubi ad mortem usque accusatus Pater est, contra Patrem pa-
 trocinari posse, concederem; quemadmodum etiam Judex filium
 suum sceleratum ad mortem ipse condemnare potest, si Reipubl.
 interfit, malam herbam eradicari. Imò, Carnifex, quod majus 12
 esse videtur, per Magistratûs sententiam ad mortem justè conde-
 mnatum filium jussu Magistratûs ipse licitè interficere potest, quia
 utroque casu postponitur privatus ille respectus & antefertur pu-
 blicus; quamvis tali casu Principem vel Magistratum meliùs fa-
 cere putem, si non cogat Patrem ad ejuscemodi miserabile & fle-
 bile munus exequendum, quoniam nihilominus mihi istud vide-
 tur esse contra naturam, ut non sit contra Jus naturæ. Eadem fe- 13
 rè ratio est in amico; nam quamvis nec ille peccet in foro Con-
 scientiæ, qui postulat contra amicum (quomodo enim quis pec-
 caret Jus & Justitiam administrando?) meliùs tamen facit, si pe-
 nitus ejusmodi patrociniû abstinenceat, quia de facili amicitia & con-
 cordia in illo Processûs Oceano naufragium pati potest; quam-
 vis ubique in Conscientia ad causæ justitiam respiciendum Advo-
 vocato; Si enim ab amico iniquè lædi viderit alterum, majorem
 justitiæ, quàm amicitia rationem habebit. Sit enim, quod aliàs
 dicitur, amicus Plato, sit amicus Aristoteles, magis tamen amica
 debet esse Justitia. Contra inimicum etiam suum Advocatus sal- 14

G

vâ

- vā Conscientiā patrocinari non potest, si vindictam modò quæ-
reret, & parùm attenderet, an justè vel injustè Clientis sui causæ
confuleret. Et quamvis Justitia inimico resistat, cavendum ta-
men Advocato, ne in justa quoque causa adfectibus indulgeat, &
15 ita delinquendi periculo se exponat. Ita neque Advocatum fi-
sci, nisi in sua suorumque causa contra fiscum, Remp. & Patriam
salvā Conscientia postulare posse censerem, quoniam faceret con-
tra fidem & amorem fisco, Reip. & Patriæ debitum. Add *L. 1. C.*
16 *de Adv. div. Judicior. L. 10. ff. de postul.* Neque Vassallus contra
Dominum feudi in aliena causa, quia jurat, se non velle esse in
consilio, in quo agitur, ut Dominus aliquid perdat *c. 1. de form. fi-
delit.* faceret ergò contra juramentum, & per consequens etiam
contra Conscientiam. Vid. Agricol. *de Off. bon. Adv. c. 14.*
- 17 Hoc autem adhuc quæstionis esse puto, an Advocatus salvā
Conscientiā Clienti suo contra injuriantem patrocinari possit? Et
fanè hæc actio injuriarum est illa, quæ, uti de se ipso Bourcicus *de*
Off. Adv. c. 39. pr. ipsius animo ingentem sæpe scrupulum inje-
18 cit, cum certum sit, eam ad solam vindictam tendere. *L. Prætor. 7.*
§. 1. ff. de Injur. quæ hominem Christianum minimè decet, quo-
niam & Christus ipse suis Discipulis *Matthæi c. 5. v. 38.* dicit: *Ce-
denti Te in dextram maxillam, alteram quoque obverte:* Generosi po-
tius & excelsi animi est, alterius maledicta non curare. Dn. Pom-
19 mersch, *in Not. ad Tit. Instit. §. 12. de Injur.* & animus quò nobi-
lior, hòc ad reconciliationem proclivior. Dannhauerus *in Theol.*
Conscient. Tom. 1. Sect. 2. art. 6. §. 5. p. 322. unde & Trajanus Bocca-
lin. *in Relat. ex Parnass. Cent. 1. Relat. 37.* hanc injuriato medelam
porrigit, ut scil. bibat ex fonte Lethe, & sic injuriarum obliviscatur.
Et appetitio vindictæ ob injuriam privatam, uti Lessius *de I. & I. lib. 2.*
c. 47. Dubitat. 4. n. 27. loquitur, *per se non est virtus, cum ex amore*
proprii commodi oriatur, unde nemo propter hoc laudari solet. Ille au-
tem affectus circa modum executionis, etiamsi sit actus virtutis, tamen
hæc virtus est valde parva, multum habens adjunctum ex amore pro-
prio, à quo & ipsa adplicatur ad moderandum actum punitionis &c.
- 20 Verumenimvero, cum Jus naturæ dicat, neminem sine verbis
sive factis lædendum, neque malitiis hominum indulgendum ef-
fe, dilucidè patescit, hominem injuriatum salvā Conscientiā in-
jurian-

juriantem convenire, & per consequens etiam Advocatum in illa actione Clientem juvare posse. Neque hic intelligitur etiam privata illa vindicta, quæ utique pugnat cum jure naturæ; sed publica, quæ permittentibus Legibus intentatur. Imò neque hæc actio injuriarum tam instituitur ad exercendam etiam vindictam publicam, quam potius ad demonstrandam innocentiam injuriati. Quare citati illius dicti *Matth.* sensus hic est: Cædenti *in-* 22
justè te privatam in dexteram maxillam, alteram quoque, *si fortè* Magistratus *Justitiam Tibi administrare recusat*, obverte potius, quam ut velis indulgere rancori & vindictæ private, uti id optimè explicat Dn. Simon, in *Notis ad Hug. Grovium de I. B. & P. lib. 1. c. 2. §. 8. n. 1.* Verùm, quando unicum verbum tot mille sæpe thaleris æstimatur, quod nil nisi privatam vindictam sapit, patrocini- 23
 um in foro Conscientiæ contra injuriantem vix tolerandum esse, assero. Vid. Dn. Præses *Tr. de Jur. Sens. Diss. 9. c. 4. n. 32. & sequ.*

Sic etiam quæri posset, an Advocatus salvâ Conscientiâ contra eum patrocinari jussu Magistratûs possit, qui per testes legitime probatus est homicida &c. cupiens tamen se defendere per Advocatum, quem certò novit innocentem? Resp. Neg. quoniam directò mortem innocentis procuraret, quod est intrinsicè malum. Inquis: Facit hoc jussu Magistratûs. Resp. Impossibilitas moralis est, Magistratum hoc jubere posse. Simili modo quæstionem movent, an Judex possit condemnare reum, qui per testes legitime probatus est criminofus, quem certò tamen novit innocentem, vel quod eodem recidit, an Judex teneatur judicare secundùm Conscientiam vel secundùm Acta, quam eruditè admodum resolutam videtis apud Dn. Zieglerum in *Dicast. Concl. 35. per tot. Less. de I. & I. lib. 2. c. 29. Dubitat. 10. Lud. Dunte in Cas. Consc. c. 16. Sect. 3. quæst. 11. Joh. Conrad. Dürrium, in Compendio Theol. Moral. Part. Special. Sect. 2. c. 4. n. 7.*

Progrediendum nunc & videndum, quomodo Civilitatem Advocatus erga Adversarium ante Processum, & in Processu ostendere debeat. Ante exordium Processûs id ante omnia ab Advocato requiritur, ut Adversarium nomine Clientis extrajudicialiter interpellet, quò sine judicii strepitu Jus reddat, quod reddere tenetur. *L. Debitores 10. C. de pign.* quamvis de Jure civ. 25

hanc legem Actori necessitatem interpellandi imponere non velint; valde tamen utilem esse hanc interpellationem statuunt, ut Adversarius eò facilius in expensas condemnetur, & hinc moris esse, hanc clausulam Supplicationibus inserere: *Dasß Actor nach unterschiedlichen gütlichen Erinnerungen nichts erhalten können / und deßhalb den Weg Rechts zu ergreifen sey genothsacht worden;*

26 quod aliàs etiam Juri naturali quàm maximè est conveniens. Sicuti enim nullum bellum justum est, nisi quod aut rebus repetitis geratur, aut annunciatum ante sit & indictum, docente Cic. *lib. 1. Off.* ita neque Processus justus est, qui aliquo modo est similis bello, si Advocatus cum Adversario in arenam descendat, antequam ipsi privatim litem annunciet, quia fortean hac interpellatione ad bonam mentem reverti posset. Quod si verò facta interpellatione nihilominus maneat durus & intractabilis Adversarius, tunc demum duro nodo durum se præbeat cuneum, & rigoroso jure poscat, quod amico dare renuit; ita tamen, ne decentem humanitatem exuat, hæc enim inter homines ubique est servanda, juxta illud Germanorum: *Der Sachen feind / der Persohnen Freund.*

27 In ipso Processu equidem maxima civilitatis ratio haberi deberet; Sed quid in illo communius obreccationibus, cavillationibus, & irrisionibus esse solet? dum alter alterum tam oretenus, quàm in scriptis, etiam in Præsentia Judicis & Adversorum sæpe, quod mirandum, tot injuriis & tot convitiis onerare solet, ut aliquot latrantes canes ad stare putes, qui, quisnam aspero latratu alterum vincere possit, inter se certent. Quare non impertinenter illa Fabula de Procuratoribus, quam Dn. Diether. in *Addit. ad Besold. Thesaur. Pract. voc. Process.* ex Scuppio in *Lucidor. lit. F.* refert, ad Advocatos vel potius Rabulas illos etiam adplicari posset: *Wie der Teuffel einmal eine Pastete von Procurator-Zungen (adde Advocaten-Zungen) begehret / sich damit zu erquickten.* Sic transeunt per caninam illam sacundiam & dies & horæ, & parùm, imò nihil sæpius agitur, quod est è re Clientum; Sic quasi circumducuntur termini (nam idem est, ac si absentes essent) maximo Clientum dispendio, dum hi interea loquendo se exercent, quod lites magis impedit, quàm expedit. Ne dicam nunc, quàm pessimè

simè suæ professioni laudabili & honori suo consulant, ut Vulgus postmodum occasionem habeat de toto Ordine Advocatorum, malè sentiendi, quoniam bene novit, illas nebulonum, furum, Idiotarum &c. maculas, quibus se invicem conspurcârunt, cerevisiâ & vino quandoque iterum, cùm sunt extra iudicium, dilui ac submergi; uti testatur Bouric. *de Off. Adv. c. 13.* qui profectò digni essent, ut hodiernum ipsis, sicuti quondam Advocatis illis in castris Quintilii Vari, ora fuerentur & linguæ rescinderentur, Heiderus *in System. Philosophico c. 7. n. 4.* Veruntamen *L. 6. §. 1. 29 C. de postul. dicitur: Ante omnia autem universi Advocati ita præbeant patrocinia iurgantibus, ut non ultra, quàm litium possit utilitas, in licentiam conviciandi & maledicendi temeritatem prorumpant.* Ex quo textu quasi colligere licet, licitam esse Advocatis nonnunquam maledicentiam, quod equidem nunc declarandum venit. Et fateor, illum, qui occulta crimina, etiamsi vera sint, temerè aliis manifestat, graviter peccare, præsertim, si fiat animò conviciandi & non consulendi Reipubl. & tranquillitati communi, quia pugnat cum charitate, quam proximo debemus. Dn. Ziegler. *in Dicast. Concl. 9. §. 14.* Quâ de causâ etiam *in Ordin. Cam. Imper. tit. 23.* ita expressè cautum: *Dass ein jeder Procurator und Advocat der Schimpffwort oder sonst undienstlichen und unnützen Reden sich enthalten / auch niemand weder schriftlich noch mündlich schimpffieren / sondern seine Sachen züchtig / kürzlich und mit dienstlichen Worten oder in Schrifften vortragen soll.* Et Casp. Klockius *lib. 2. de Arario c. 124. n. 1.* Mevius *P. 1. Decif. 155. n. 4.* Advocatos calumniantes Iudicis arbitrio puniendos esse adserunt. Tametsi enim maximè expedit Reipubl. ut delicta fiant notoria, non tamen expedit, ea fieri notoria animò convitiandi; Quodsi verò ob necessitatem vel honestum finem manifestentur, non habere malitiam detractionis, certum est, quia tunc diminutio famæ exinde non per se, sed per accidens tantùm sequitur, vid. Andreas à Matre Dei *Tr. 13. de Restit. c. 4. Punct. §. 4. n. 64.* Potest igitur Advocatus vocatus salvâ Conscientiâ, si aliud remedium non suppetit ad obtinendam justam causam, Adversarii turpitudinem allegare, vid. Soto *de I. & l. lib. 5. quæst. 7. art. 3.* Sic v. g. si frater meus opulentus turpem aliquam & infamem personam hæredem, injustè me prætereundo,

tereundo, instituisset, posset Advocatus meus, si habeo quendam, turpitudinē hæredis illius, v. g. quod sit Spurius, in iudicio tutò manifestare; tametsi enim non negem, gravissimè me peccare, si alicui naturale quasi vitium, quale Spurius esse communiter æstimat, obijciam, siquidem Spurius sanè extra culpam est, cum nihil admiserit juxta *L. 3. §. 2. ff. de Decur.* & potius hæc macula adscribenda esset Parentibus, ex quibus Spurius descendit; quoniam tamen reticendo hanc maculam grave fortean damnum incurrerem, injuriosus sanè in me ipsum essem, si, quò levem aliquem pudorem & quasi Charybdim à proximo meo averterem, ipsi mihi Scyllam accerferem. Et hæc omnia ex illo fundamento, quoniam Leges, ne Spurius, tanquam hæres extraneus, me fratre superstite, in fratris mei Bona succedat, nisi frater habeat legitimam causam me exheredandi, expressè prohibent, ergò illa allegatio maculæ fit permittente lege, scil. *L. Fratres. 27. C. de inoff. testam.* & per consequens etiam salvâ Conscientiâ. Add. Busenbaum, in *Medull. Theol. Moral. lib. 3. Tr. 6. dub. 2. n. 4. & 5.* Sic omnino statuerem, si quis se fingeret magnum Advocatum in aliorum præjudicium, posse aliquem, qui certò novit illius defectum & debile animi iudicium, ad obviandum alienum præjudicium ex jure charitatis patefacere, quia aliàs irreparabili damno Clientis posset adfici; quamvis interea non negarem, etiam illum grave peccatum committere, qui citra necessitatem inscitiam ipsius propagaret; præstat enim hanc rem potius occultare, quam revelare.

37 Ita & testi verè perpetratum delictum, quod scil. sit adulter, homicida &c. salvâ Conscientiâ potest objici, modò absit cor felle & amarulentiâ plenum; vel uti Lessius *de I. & I. lib. 2. c. 31. Dubit. 1.*

38 docet, modò (1) non sit coactus à Judice ad testificandum, & crimen, quod ei objicitur, non sit adeo grave, ob quod capite pleciendus sit, causâ verò agentis parvi momenti, tunc enim contra charitatem vergeret illud revelare. Vid. etiam Sanchez. *Consil. Moral. Tom. 2. lib. 6. c. 5. dub. 20. n. 2.* Quodsi verò sponte se ad testimonium obtulerit, sibi imputet, si magnum periculum inde

39 sentiat. (2) Modò prius ratione minus noxiâ eum à testimonio abegerit, dicendo scil. quod rei Consanguineus, Adfinis, Clientis autem sui inimicus sit. Cum enim minus noxiâ remedio me

salva

salvare possum, quid securi & ferrâ opus est? Nec injuriam Advocatus huic adultero vel homicidæ facit, qui tale quid propter defensionem suæ causæ, & ad eum repellendum objicit, quia calumniæ aut injuriandi causâ id factum dici non potest. *L. Si non convitij 5, L. Si quidem, xviam 10. C. de Injur. & sine studio affectu & intentione injuriandi actio injuriarum non nascitur. vid. Joan. Wamesius Consil. Tom. 1. Consil. 52. n. 3.* Aliud autem dicendum esse reor, si Advocatus alicui vellet falsum crimen in judicio opponere, ut obtineret in causa justa; quoniam enim non sunt facienda mala, ut inde eveniant bona, & mendacium est aliâ intrinsecè malum, nec ordinabile in finem bonum. *Diana Tom. 6. Tr. 1. Resolut. 88. §. 1. & 2. Layman. in Theol. Moral. lib. 4. Tr. 9. c. 13. n. 8. Dannhauerus in Theolog. Conscient. Tom. 1. part. 2. Sect. 1. art. 1. n. 10. p. 261.* imò nec DEUS per absolutam suam Potentiam hîc dispensare potest, quia ageret contra justitiam suam, quod importat privationem & imperfectitudinem. *Francisc. Suarez. Tr. de Legibus lib. 2. c. 14. n. 12. & lib. 2. c. 15. n. 16. Dn. Simon in Not. ad Guilielm. Grotium c. 3. §. 8. Henniges ad Hug. Grot. lib. 1. c. 1. §. 10. p. 104.* Advocatus omnino peccaret mortaliter; & quamvis hoc mendacium pro veniali peccato venditare vellet, quoniam is veniam mereri videtur, qui ad defensionem sui justissimam tale quid committit; rationem tamen non video, quare non omne peccatum sit mortale; vocantur quidem quædam venialia; sed hoc sit non ratione suæ naturæ; sed ratione sui subjecti, quod peccat, quat, illi peccata per Meritum Christi non imputantur; hinc legimus: cuiusvis peccati stipendium mors est, *Rom. 6. v. ult.* & anima, quæ peccaverit, ipsa morietur. *Ezech. c. 18. v. 4.* Vid. *Brochmand. in System. Theolog. Univ. Tom. 1. art. de peccato. quest. 2. Dannhauer. in Theolog. Conscient. Tom. 1. part. 1. Sect. 2. art. 4. §. 2. p. 161.* Ita neque illud hætenus à me impetrare potui, ut crederem, Advocatum, si Adversarium suum admodum incivilem, ineptum & multa contra Jus & æquitatem effutientem esse videat, illum subtacitè irridere, & urbano aliquò sale illudere posse, quem madmodum quidem in terminis adserit *Lancellot. Pol. de Off. Adv. c. 10. n. 19.* Quoniam enim ejusmodi irrisoriis verbis incivilis plerumque pudore & rubore suffundi solet, vid. *Dürrius in Compend.*

pend, *Theolog. Moral. part. Gen. c. 15. n. 10. p. 215.* melius sanè Advocatum facere censerem, si ab ejusmodi irrisionibus abstineret.

46 Et quomodo corrigere poterit Rabulam incivilem, si v. g. illum vocitet Advocatum nimis conscientiosum, Virum nimis civilem, imò civilitatem ipsam, si contrarium intelligat? Deploranda potius sunt proximi vitia, quàm irrisionibus excipienda. Elegantiæ sunt verba, quæ celeberrimus ille Theologus, Dannhauerus in *Theolog. Conscient. Tom. 1. part. 2. Sect. 2. art. 6. §. 5. p. 323.* ex Augustin. *Serm. 16.* profert: *Corrige, inquit Augustin. inter te & ipsum solum intendens correctioni, parcens pudori: forte enim præ verecundia incipit defendere peccatum suum, & quem vis correctiorem, facis pejorem.* Præterea Judex incivilitatem Adversarii hoc in passu facilè corrigere potest & debet, cui aliàs incumbit providere, ut omnia ordine & decenter in judicio fiant. Add. Fagundez. in *Præcept. Decalog. lib. 3. c. 12. n. 10. seqq.* Antequam autem huic materiæ civilitatis colophonem quasi imponam, addendum adhuc erit, an Advocatus etiam eò civilitatis progredi debeat, ut, si suspicetur vel certò etiam sciat, Adversarium perjurium commissurum,

48 cum Cliente suo juramenti gratiam eidem faciat? Negativam tuetur Francisc. Suarez. *Tom. 2. de Virt. & Stat. Relig. lib. 3. c. 14. n. 11. & 14.* quoniam deferens utitur jure suo & petit præstare juramentum non tanquam falsum, sed uti juramentum, quod in se bonum est. Nec dici hîc potest, deferentem causam esse perjurii, quia perjurium non vult, sed tantum permittit. Verùm contrariæ Sententiæ subscribimus, quoniam ille, qui tenetur impedire peccatum & non impedit, omnino tanquam causa illius peccati concurrat; jam autem in confesso est, nos obligatos esse ex jure Socialitatis, vel quod potius est, Christianitatis, ut à nobis invicem omnia nocitura avertamus, ergò intermissio illius principii: Quod tibi vis fieri, alteri feceris, mortale involvit peccatum. Est enim ejusmodi deferens juramentum illi, quem scit pejeraturum, homicida, imò plùs, quàm homicida, homicida enim corpus tantum, hic verò & suam & pejerantis animam perimit. vid. Francisc. Vivius *Decis. Reg. Neapol. 109. in fin.* Speidelius in *Specul. Var. Observ. voc. Meineyd. & Diether in Addit. ad Besold. Thesaur. Pract. voc. Meineyd.* Et hinc remittendum ipsi est

est juramentum ex jure charitatis; imò ipse Judex, quando videt periculum perjuri, non debet juramentum admittere. Joan. Wamefius *de Jur. Pontif. Tom. 2. Consil. 232. n. 1.* præsertim si sit pecuniaria tantum causa, inter quam & animam hominis nulla datur proportio; aliàs committit illud, quod est species criminis læsæ Majestatis Divinæ, Carpozov. *Crim. part. 1. quæst. 46. n. 1.* & DEUM habet Ultorem, *L. 15. ff. de Except. Nov. 82. c. 11. §. 1.* Hugo Grotius *de I. B. & P. lib. 2. c. 21. §. 14. n. 2.* Add. Lud. Dunte *in Cas. Consc. c. 10. quæst. 31.* Herm, Busenbaum *in Theol. Moral. lib. 3. Tr. 2. c. 2. dub. 3. n. 9. p. 142.*

Sinceritas est alterum illud requisitum, quod ad illam Ad-
 vocati Conscientiam pertinet, hinc omnis calliditas, fallacia, ma-
 chinatio ad circumveniendum alterum abesse debet. Est enim
 ejusmodi dolus contra dictamen rectæ rationis, sc. Quod Tibi
 non vis fieri, &c. & vitam socialem maximè dissolvit, utpo-
 te, quæ sine fidelitate, sinceritate & infucato animo consistere
 nequit. Utrum autem justam causam foventi liceat Adversa-
 rium injustè litigantem salvâ Conscientiâ dolo circumvenire,
 quæritur? Videtur, quòd sic, quoniam Processus nihil aliud est,
 quàm bellum linguarum, ubi certamen de victoria causæ insti-
 tuitur; quemadmodum autem in bello varii generis Stratagemata
 adhiberi licet & cum laude possunt, ut hosti palma victoriæ
 præripiatur, Hugo Grotius *de I. B. & P. lib. 3. c. 1. §. 6.* Pufendorf.
de I. N. & G. lib. 3. c. 6. §. 6. & lib. 4. c. 1. §. 12. & 19. Bour. *de Off.*
Adv. c. 7. qui Augustini sententiam de bello simul refert: *Cum*
bellum justum suscipitur, ut aperte pugnet quis aut ex insidiis, nihil ad
justitiam interest. Stephan. à S. Paulo *Theol. Moral. Tr. 3. Disp. 3.*
dub. 5. n. 57. unde Josue etiam contra Urbem Hai iis usus esse le-
 gitur. Add. Brochmand. *in System. Univ. Theol. Tom. 2. Art. de*
Magistrat. Polit. c. 3. Cas. Consc. 17. Dannhauerus *in Theol. Con-*
scient. Tom. 1. part. 2. Sect. 1. art. 1. n. 10. p. 261. ita etiam Advocatus
 præsertim in causa justa Adversarium suum dolo & fraude cir-
 cumvenire potest, ut causæ justissimæ victoriam obtineat, cre-
 tizandum enim contra Cretensem; cum quo etiam concordat il-
 lud Ovidii *lib. 1. de arte amandi.*

*Fallere fallentem fraudemq; refellere fraude,
 Exemploq; licet ludere quemq; suo.*

H

Veritas

- 58 Verùm Negativam veriozem esse iudico, uti patet ex præcedentibus. Neque sufficit hîc, causam iustissimam habere, nisi & eadem iustè agatur; aliud enim est iustum, & aliud iustè agere. Et hoc est illud, quod *Deut. 16.* Moses dicit: *Iuste, quod iustum est, persequeris, ut visus & possideas terram, quam DEUS dederit Tibi.*
- 59 Volunt equidem, hîc dolum nihil aliud, quàm solertiam quandam esse, quæ solertia sit Habitus ad inveniendum repente id, quod congruit, Andr. à Matre Dei *Tr. 14. de Contract. c. 1. Punct. 3.* Ast verò metuo valde, ne illi isthâc solertiâ mihi pilulam acerbam, aurò linitam tamen vendant. Contrariatur enim eiusmodi solertia plerumque sinceritati, quæ quemque cordatum Virum
- 61 decet, ergò salvâ Conscientiâ licere non potest. Ad illud, quod de Stratagematibus bellicis assertur, respondeo, planè dissimilem esse rationem inter bellum & Processum. Belligerantes enim, uti vel leviter in Politicis versato notum est, quoniam Judicem superiorem non habent, qui motam discordiam componat, idcirco quasi contrahunt inter se invicem: *Tenta, quid ipse valeas, ego itidem omnia experiar.* Vid. Dn. Pufendorf, *de I. N. & G. lib. 8. c. 6. §. 7.* unde quovis modo læsio hosti in hostem licita, sive vi sive dolo fiat. Conf. Dn. Becman *in Meditat. Polit. Dissert. 23. §. 10.* Cui enim aperta vi nocere licet, illi etiam per astutiam sive dolum nocere licebit. Ast, qui Processu experiuntur, non ideo causam agunt, ut se invicem velint lædere, sed ut potiùs per iustissimam Sententiam Judicis sibi invicem, quod cuique debetur, velint tribuere, ergò manet, in Processu omnem dolosam circumventionem abesse debere.
- 64 Quid verò de cautelis illis sit sentiendum, quas Vulgus Germanorum *Practiken / Hilpertagriff* vel *Advocaten-Stückchen* vocat; re solet, paucis indicabimus. Nimiram, si vox Cautela in genuino suo sensu sumatur, nihil aliud est, quàm singularis quædam prudentia & providentia in actionibus instituendis, cavere etenim est sibi prospicere, uti Fichardus *Tr. Cautel. in præfat. de recto veroque Cautelarum usu* docet, unde & illud pugilum *Caviren* ori-
- 66 ri puto. Sed quoniam multi Cautelarum Scriptorum eiusmodi Cautelas ediderunt, quæ salvâ Conscientiâ Christianus Advocatus adhibere non potest, multi que Rabulæ & Accipitres nummorum

rum

rum (nam Advocatorum nomine indigni sunt isti, qui ejusmodi Cautelis utuntur) iisdem usi, imò peiores & magis impies excogitarunt; hinc factum, ut Cautelarum Usus adeo Plebejis sit, invisus. vid. Bouric. *de Off. Adv. c. 8.* Verùm si dicendum, quod res est, cavere omnino ad Advocatum pertinet, hinc Cic. *lib. 2. Off. In Jure cavere, consilio juvare, atque hoc scientia genere prodesse quam plurimis, vehementer & ad opes augendas pertinet & ad gratiam*; modò istæ Cautelæ non pugnent cum charitate Proximo debita, & dictamine rectæ rationis, **Quod Tibi non vis fieri &c.** Ob hanc enim causam DEUS Creator noster rationalem animam nobis indidit, ut non cæco more ad agendum prolabi, sed antea omnia, quæ agenda sunt, bilance rationis ponderare debeamus; quamvis etiam ex nimis anxii & conquistis Cautelis fraus & dolus deprehendi & detegi soleat. Joann. Wamesius *de Jur. Pontif. Tom. 1. Consil. 30. n. 5.* Neque sufficit, bonas piæque Cautelas nosse; sed insuper requiritur, malitiosas illas probè cognititas habere, non equidem eo fine, ut alterum hisce decipiamus, sed ut decipienti & improbis Cautelis utenti prudenter & decenter obviamus. Et hoc si esset illicitum, peccaret etiam Logicus addiscendo Sophismata. Præterea Jurisprudentia nostra nihil aliud est, quam justî & injusti Scientia. *L. 10. ff. de I. & I.* ergò sequitur, non solum Advocatum scire debere, quid sit justum; verùm etiam, quid sit injustum, ut justum ab injusto & licitum ab illicito secer- nat, non ut injustum & illicitum agat, *L. 1. §. 1. ff. de I. & I.* Ludwel. *Exerc. 1. th. lit. g.* Manet igitur, Advocatum salvâ Conscientiâ Cautelis uti posse, tanquam pharmacis quibusdam à morbis impendentibus corpus præservantibus, non verò tanquam venenis malis. Bouric. *d. l.* & omnino hîc distinguendum esse pu- to cum Dn. Dietherm *in Addit. ad Besold. Thesaur. Pract. voc. Advocatus* / inter Cautelas Advocatorum ex decenti solertia procedentes, & Cautelas cum dolo, mendacio similiq̃ vitio conjunctas; interea tamen hæc optima Advocati est Cautela, quando animæ suæ, ne illa periculo involvatur, bene cavet. Fichardus *Tr. cautel. caus. 6.* Cautelæ enim in hac vita Advocatis profunt ad gloriam, sed in futura vita sæpius ædificant ad gehennam. Flamin. Chartar. *in Pract. exam. reor. lib. 2. c. 1. n. 18,* B. Dn. Brunne- man.

de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 6. Membr. 1. §. 20. & ibi, Dn. Praeses in Addit.

- 73 An autem Advocatus simulare salvâ Conscientia possit, non tam est in aprico. Sanè hoc certissimum est, non omnem simulationem esse illicitam, quoniam & DEUM nonnunquam simulationibus usum fuisse legimus; Sic DEUS iniunxit Abrahamo, ut mactaret filium suum Isaacum, quem tamen occisum noluit. *Gen. 22. v. 2. & 12.* Sic simulavit se hostiliter cum Jacobo luctari. *Gen. 32. v. 24. 25.* Et ipse Salvator noster simulavit se longius iturum à Discipulis suis. *Luc. 24. v. 28.* vid. Brochmand. *in System. Univ. Theolog. Tom. 1. c. 2. quest. 29.*
- 74 Ita per hoc etiam non omnis simulatio potest esse illicita, quoniam animi mei vera sensa non cuivis semper patefacere teneor; Sic si videam v. gr. aliquem ex intempestiva curiositate ante ostium stare, ut arcana mea, de quibus fortean cum amico meo delibero, resciscat, salvâ Conscientiâ ejusmodi Sciolum possum eludere, talemque sermonem instituire, ex quo ille diversum planè, imò falsissimum ab internis cogitatis meis sensum concipiat. Hugo Grotius *de I. B. & P. lib. 3. c. 20. §. 7.* Neque me mendacium, sed solùm falsiloquium commississe dici potest, quod à mendacio differt, quoniam omne quidem mendacium est falsiloquium, non verò omne falsiloquium est mendacium. vid. Pufendorf. *de I. N. & G. lib. 4. c. 1. §. 9.* Joannes Wamesius *de Jur. Pontif. Tom. 1. Consil. 7. n. 3.* Lud. Dunte *in Cas. Consil. c. 10. Sect. 2. quest. 124.* Sibi igitur imputet intempestivus rerum mearum Percontator, si falsum quid è sermone meo conceperit, cui tamen nullû jus erat à me vel de meis quid sciendi.
- 75 Ex quibus adductis jam status controversiæ facile formari potest & quæri, an Advocatus obligatus sit Judici vel Adversario ita Clientis sui causam agere, ut Judex vel Adversarius verum & genuinum sensum juris vel facti percipere possit, vel an licitum ipsi
- 76 sit in Clientis sui causa simulare? Dn. Pufendorf, *de I. N. & G. lib. 4. c. 1. §. 21.* hanc rem distinctione expedire allaborat, dum scil. distinguit inter causam civilem & criminalem, ita, ut Simulatio in civili quidem, non verò criminali illicita sit, quoniam in causa sanguinea Advocato, præsertim ab ipso Cliente adscito, illud quoad defensionem licet, quod suo Clienti licet; Clienti verò li-

rò licet, ut modò illud omnium terribilium terribilissimum, uti Aristoteles loquitur, effugiat, quidvis ad sui defensionem tentare, ergò Advocatus simulationes, falsas allegationes & fictas rationes adhibere potest.

Verùm planè hîc, modestè tamen à celeberrimo illo Viro discedere cogor, & proinde ita argumentor: Quodcunque Cliens in causa criminali salvâ Conscientiâ non potest, illud etiam ipsius Advocatus non potest; Atqui Cliens juridicè interrogatus de crimine verè perpetrato, non potest illud salvâ Conscientiâ diffiteri, Ergò & ipsius Advocatus idem falsò diffiteri non potest. Major enim ipse celeberrimus Vir concedit, sunt enim Advocatus & Cliens quasi Relata. Minorem probo: Tametsi in Conscientia nullus delinquentium se prodere, quò meritâ mortis pœnâ afficiatur, linguâq; propriâ sponte quasi se occidere teneatur, vid. Summus ille Theologus Dannhauerus in *Theolog. Conscient. Tom. 1. Sect. 2. art. 6. quest. 3. p. 327.* juridicè tamen interrogatus reus, etiamsi ipsi immineat periculum mortis, crimen perpetratum non potest negare, quia aliàs resisteret Potestati, quæ est à DEO, qui verò illi resistit, DEI ordinationi resistit, adeoque manifestum Justitiæ DEI turbatorem se præbet. vid. Pet. Anton. Lazarius Canon. & præct. quest. de Monitor. Sect. 2. quest. 16. Guevara. part. 2. c. 23. p. 387. der gülden Schensschreiben. Et quid aliud illa criminis negatio, quàm manifestam inobedientiam importat? cùm tamen quemlibet subditum subjectum vel obedientem oporteat esse Magistratui justa præcipienti. Sanchez. *Consil. Moral. Tom. 2. lib. 6. c. 3. dub. 29. n. 4.* Ast inquit ille *d. l. n. 20. in fin.* ferè: *Neque terrenus Magistratus tanta Majestate præsidet ac DEUS;* Verùm respondeo, si Magistratus Vicarius DEI in his terris est, profectò non video, quare Cliens falsificus nihilominus DEUM, fallendo Magistratum vices DEI gerentem, gravissime lædat; sicuti enim vel terrenus Monarcha ex fraude Delegato suo facta, gravissimam injuriam colligeret: ita non potest non verè Reus se ab injuria versùs DEUM liberare, si & hujus debitam reverentiam denegat Delegato. Hinc gravissimi Judices multoties admonere solent Reum: *Er soll doch Gott die Ehre geben / und fren herauf bekennen / quod sanè non fieret, nisi & DEUM graviter inficiando*

84. crimen lædere reum certò scirent. Suboluit quasi hoc celebrimus Vir, hinc §. 21. *cit. loc.* ita pergit: *Neg, multum periculi ab hac licentia imminet, cum enim in Judice supponatur cognitio Juris, igitur nihil ager Advocatus, ficta jura aut falsas sententias allegans: neg, facta proponenti creditur, nisi eadem idoneè probaverit, ergo se quandoq, nocentes pena hoc modò subtrahantur, non Advocati aut Rei culpa erit, sed Judicis, qui ara lupinis discernere haut valuit.*
85. Sed respondeo, omninò maximum inde Reipubl. imminere periculum, quia, si hoc Advocatis liceret, via daretur multis facinorosis impunè evadendi. Et quis Judex tandem omnium Advocatorum, dicamne Rabularum? astutias & mille fraudum tendiculas nosse poterit, quoniam illis, quibus per ejusmodi cuniculos agere volupe est, vel prudentissimum Judicem decipere
86. artis non erit. Tametsi igitur, quod lubentissimè fateor, pro capitaliter reis in jure quam maximus favor militet, ita, ut satius sit impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem damnari *L. Absentem 5. ff. de pæn.* & propterea defensor ipsis constituendus omninò sit; vide, quæ *cap. 2. n. 2. & seqq. hujus Dissert.*
87. dixi; Ad hoc tamen reo non datur Advocatus, ut falsis & fictis rationibus, præsertim quem scit esse verum Reum, defendere, debeat, hoc enim conscientiosum Virum, qui æque ac Judex providere debet, ut unicuique suum, quod promeruit, tribuatur, decere non potest. Ita & ipse Pufendorfius fatetur *cit. §. 21.*
88. Advocatum ad defendendum publicè constitutum falsis sententiis & juribus uti non posse, quia ad hoc publicè constitutus est, ut veritatem indagare debeat; & postea tamen in privatim ad-
89. scito Advocato hoc negat, quasi verò neque privatim adscito Advocato veritatem sectari conveniret. Putat ipse equidem Reum & per consequens etiã Advocatum ita falsò procedere posse; sed nego hoc, si reus Juridicè interrogatus & deli-
90. cti sibi conscius sit; id quod etiã ex præcedentibus constare puto, & hîc adhuc tanquam generale Axioma adstruo: *In omni illo, quod tencor alicui manifestare & tamen non manifesto, non committo simulationem quat, justa & licita est, sed turpissimum mendacium.* Sanè DEUS ob hanc causam Magistratum gladio cinxit, ut delinquentes ob malum actionis malum passionis maneret, non
91. autem ut frustra illum gestare deberet. Facinorosi enim in corpore

pore, ut ita loquar, Republicæ, nihil aliud sunt, quam pravi humores, qui non eradicati à Magistratu, Medico hujus corporis, extremam huic corpori perniciem creant, hinc omninò sunt tollendi; & posito etiam, Advocatam v. g. homicidam liberare, 92. ficto & falso suo patrocinio, siccine injustè profusus sanguis ad cœlum pro vindictâ clamare desinet? siccine DEO & Reipubl. satisfactum erit? minime gentium! fiat igitur justitia & pereat mundus. vid. Dn. Simon. in *Notis ad Grovium. lib. 2. c. 20. §. 4. n. 1.* Et hinc distinguo inter simulationes, quibus nemini injuria infer- 93 tur, sed quibus Advocatus saltim prudenter illud occultat, quod clienti suo in bonâ causâ nocet, & Adversario prodest. Add. Lud. Dunte in *cas. consc. c. 10. Sect. 2. quæst. 108.* Sed tantum de hoc.

Pari modò & illud Sinceritati, quam debet Advocatus suo 94 Adversario, valde repugnat, si adversarii sui amanuensem vel alium quendam sollicitet, ut surripiat suo domino informationes, quas fortean in causa litigiosa sibi comparavit, vel aliàs describat illas, si accipere possit, uti statuit Diana *Tom. 6. Tr. 1. Resolut. 110. §. 3. p. 73.* has enim sibi soli reservat Adversarius & pro- 95 inde Advocatus jus non habet, etiamsi posset, vel legendi vel illas describendi; Ratio evidentior est, quia injustè illæ adversario à suis sunt ablatae, ergò etiam injustè ab Advocato, quia res est furtiva, cui reale vitium semper inhæret, accipiuntur, juxta illud German. *der Håler ist so gut als der Stehler.* Sicuti & illud since- 96 rum Advocatam non decet, ut, quando præjudicialis aliqua qualitas in lite occurrit, tot verborum involucris illam tegat, ut Adversarius in responsione per vocem *Wahr doli* nescius in in- 97 gens postea damnum incidat; pugnat enim hoc cum dictamine rectæ rationis, *Quod Tibi non vis fieri, &c.*

Antequam verò hoc caput concludam, adhuc monendum 98 esse censeo, sinceritatem Advocati ratione Adversarii etiam ex eò quam maximè elucere, si à cardine controversiæ non deflectat & adversarium ad aliena respondere alliciat; si studeat brevitati & causam ultra, quam poscit necessitas, non protrahat istis integram restitutionibus, quæ in meâ Patria contra priorem Sententiam communiter peti solent, vel istis remediis nullitatis, Appellationibus, quibus superfedere potest, cum omnis Senten- 99
tia

tia iuste lata præsumatur & hinc onus probandi semper appellanti incumbat. Joan. Wamesius *de Jur. Pontif. Tom. 1. consil. 190. n. 1.* qualem quidem cautelam Advocatis Cæpolla *Tr. cautel. caus. 76.* subministrat, ut scil. vel millies appellet, quò litem modò protelet, ejusdemque farinæ ad irritandum Processum *cautelam 12.* Thomas Ferratius *Tr. cautelarum* suppeditat. Hoc enim nunquam salvâ conscientia fieri potest; sed hoc modò Appellatio, quæ alias dicitur Theriaca contra injustæ Sententiæ venenum, ipsa in venenum degenerat. Dn. Zieglerus *in Dicast. Conclus. 52. §. 2.* Add. Burgoldensis *ad Notit. Rerum Imper. Rom. Germ. P. 2. p. 236.* Hinc omninò statuto apud omnes in Germaniâ propter summam æquitatem & abbreviationem litium introduci deberet, ne vel ad minimum à debitis liquidis & instrumentis guarentigiatis appellare liceret. Nicolaus Mylerus ab Ehrenbach *Tr. de Princip. & Stat. Imper. Rom. Germ. part. 2. c. 42. n. 11. p. 397.* quanquam ex adverso c. am Princeps vel alii, quibus Jurisdictio competit, ita suis subditis Jus & Justitiam impertire debeant, ne causam appellandi habeant, vid. Illustris Dn. à Sefendorff *im teutschen Fürsten-Staat p. 2. p. 236.*

CAPUT IV.

DE

Conscientia Advocati ratione

Causæ.

SUMMARIÆ.

C onnexio Cap. ult. & quid ratione causa ab Advocato requiratur. n. 1.	An peccet si causam justam defendat, quam credit justam & contra.	n. 7.
Qualis causa esse debeat. n. 2. seq.	An injusta causa patrocinari possit.	n. 8. seq.
Quare Advocati jurent de calumniâ. n. 4.	Exemplum Papiniani circa injustam causam.	n. 10.
An consultius esset, ut & hodie hoc Juramentum ab Advocatis exigeretur. n. 5. seq.	Huic contrarium.	n. 11.
	Mos Rabularum circa causas.	n. 12.
	Exem-	

<i>Exemplum mortuorum Advocatorum sine lingua</i>	<i>n. 13.</i>	<i>probabilioris.</i>	<i>n. 22.</i>
<i>Conscientia boni Advocati circa causam,</i>	<i>n. 14.</i>	<i>Negatur.</i>	<i>n. 23.</i>
<i>Quid ipsi faciendum, si causam in progressu litis, injustam animadvertat.</i>	<i>n. 15. seq.</i>	<i>Probatur Negativa.</i>	<i>n. 24.</i>
<i>An clienti in causa possessionis non vero in proprietatis Jus habenti patrocinari possit.</i>	<i>n. 17.</i>	<i>Resp. ad contrarium Argum.</i>	<i>n. 25.</i>
<i>Quid de erroneâ conscientia Advocati circa causam statuendum.</i>	<i>n. 18. seqq.</i>	<i>An conscientia sit specularivè, quæ non practicè quoq; talis sit.</i>	<i>n. 26.</i>
<i>An causam probabilem tueri possit.</i>	<i>n. 21.</i>	<i>An causam dubiam tueri possit.</i>	<i>n. 27. seq.</i>
<i>An minus probabilem in concursu</i>		<i>Luxuria allegationum in Productionibus taxatur.</i>	<i>n. 29. seq.</i>
		<i>An Advocatus Judex quoque esse possit in unâ causâ?</i>	<i>n. 31. seq.</i>
		<i>An in secunda instantiâ possit esse Advocatus, quando in primâ fuit Judex.</i>	<i>n. 33.</i>
		<i>An contra rem transactam?</i>	<i>n. 34.</i>

Vidimus hactenus Conscientiam Advocati ratione suæ 1. personæ, sui officii, sui clientis & Adversarii, igitur nunc restat, ut etiam ipsius conscientiam ratione causæ breviter contemplemur; ubi ut illibatam illam conservet, *Indagationem justis & veri* ab ipso requirimus. Talis igitur causa 2. fit, oportet, quæ non est contra DEUM T. O. M. Divinamque Ipsius Majestatem lædit; sed Ipsius gloriam potius promovet. Est etenim DEUS justus & verax, imò ipsa justitia & veritas, ideoque justitiâ & veritate mirificè delectatur. Deinde talis etiam 3. causa sit, necessum est, quæ charitatem proximi non lædit; sed ex quâ suum potius quisque consequitur. Quemadmodum enim, ex dictamine rectæ rationis nemo seipsum lædere potest & debet, ita etiam proximus noster nullo damno afficiendus est, quia æqualis est amor, quem nobis & proximo debemus ex communi illo in Moralibus principio: Quod tibi non vis fieri, &c.

Et hoc ut è melius præstet Advocatus, statim ab initio Advocaturæ Juramentum calumniæ, quoniam veritas, quæ quidem 4. una est in essendo, difficilis tamen inventu quandoque propter intellectum lumine suo per lapsum orbatum Fromm. in *Synops. Metæ*

- Metaphys. lib. 2. c. 4. Problem. 8.* exigi solet ab ipso, de quo vid. B. Dn. Brunnem, *ad Tit. C. de Jurejur. propt. calumn. dand.* quod equidem, si dicendum, quod res est, consultius & utilius in singulis causis ab Advocatis exigeretur *arg. L. 2. §. 8. C. eod.* quoniam multi hodie Advocati hoc juramentó deterriti, non tam manifestó impiarum & desperatarum causarum fierent Patroni. Sicuti illud etiam in inclutá Republ. Norimbergensium non quidem quoad singulas causas, singulis tamen annis præstare tenentur Ayter. *in Process. c. 11. Observ. 2. n. 12.* Dietherr *in Addit. ad Besold. Thesaur. Pract. voc. Advocaten.* Dn. Christoph. Pellerus *in*
6. *Addit. ad Klockii de Erario lib. 2. c. 124. n. 72.* quanquam alibi hodie ob juramentum ab initio officii præstitum communiter excusari soleant Dn. Brunnem. *in Process. civ. c. 15. n. 9.* quod
7. quam benè fiat vid. Parthen. *litig. lib. 2. c. 7. n. 8.* Ex quo calumniæ juramento tamen patescit, Advocatum defendendo causam, quam credit justam, non peccare, etiam si sit iniqua, sicuti ex adverso mortaliter vulnerat conscientiam defendendo causam, justissimam, quam credit injustam; nam quoniam intentio Advocationis híc unicè attenditur, formaliter causam justam tanquam injustam defendit, utut materialiter seu præter suam intentionem justæ causæ patrocinetur. vid. Dn. Schröter *in Prodrom.*
8. *Fasc. cas. consc. p. 21.* Neque est, ut híc quis opponat: Sicuti laudatur Medico, quando desperatos morbos sanat: ita etiam Advocato è leprosis, ut ita dicam, causis summa nascitur gloria, quoniam non solum artis est bonæ, sed etiam pessimæ causæ Victor existere. Resp. enim dissimilem plane rationem esse inter Medicum & Advocatum; nam sicuti Medicus desperatos morbos curans, neque tertio neque infirmo irrogat injuriam, si ipse consentiat; ita ex adverso Advocatus omninò tertium maximá injuriá afficit, propugnando scilicet unam partem, ut alteram oppugnet injustè. Vid. Lessius *de J. & J. lib. 5. quest. 8. art. 3.* Quapropter Papinianus, Jctorum ille Pharos, cum Imperatoris Caracallæ, qui anno circiter III. post Christum natum Imperio Romano præesse cœpit, fratricidium excusare deberet adversus fratrem Getam in brachiis matris recumbentem commissum, mori maluit, quam horrendum illud scelus excusare, inquiens: Non tam

tam

tam facile esse homicidium excusare, quam patrare, nec ob Principis gratiam Iustitiæ Majestatem offendendam esse. Winkelmann in *Cæsareologia sub Imperatore Caracallâ*. Cui exemplo plane ^{11.} contrarium refert Chockier Pol. Schatzkammer l. 2. cap. 4. citante Dn. Neumard. Christl. Potent. Ehren-Krone p. 63. & 64. his verbis: Vom Galeacio Herzogen zu Meyland wird geschrieben/ als Ihm etlichmal vorkommen/ daß ein verschlagner / spitzfindiger Advocat verhanden/ der zu bösen unrichtigen Sachen sehr gut wäre/ und den Gegentheil nicht allein eine geraume Zeit damit auffhalten; sondern auch dieselbe / wieder das klare Recht erstreiten und behaupten könnte; da habe Er Ihn vor sich fodern lassen / und ihm angezeigt: Er wäre seinem Pfarrer hundert Goldgülden schuldig; habe aber nicht grosse Lust ihm solche zu bezahlen / möchte derhalben gern wissen / ob er ihm auch getraue die Sache mit Recht zu erhalten? oder zum wenigsten in eine langwierigkeit zu spielen; Wie nun der Jurist hurtig / *resolut* und willig dazu gewesen / hat der Herzog ihm erstlich solche Verriegeren auff's hefftigste verwiesen und ihn darauff an den lichten Galgen hendencken lassen. En factum tanto Duce dignum & poena tanto turboni adæquata! Tali beantur exitu, quamvis interdum sat tristi, Rabulæ, Vete- ^{12.} radores & Culices illi, qui ex alieno sanguine vivunt, quibus, uti Imperatori Flav. Vespasiano lucri bonus odor è re qualibet erat, quævis causa, quamvis etiam pessima sit, optima videtur, si crumenam impleat juxta illud: In causa Geld haben die Advocaten kein Gewissen. Venundant illi tam diu lingvam plus crepitante ra- ^{13.} nâ garrulam, donec tandem elingues reddantur, sicuti aliquando Paduæ contigisse, ubi unò pestis grassantis anno septem Advocati, qui omnes sine lingua fuerunt, mortui sunt inventi, testatur Ernest. Gockelius *Tr. de Europæis Regibus* c. 26. n. 32. ut mirum non sit, in Regno CONGI, nullum Rhetoribus & Rabulis forensibus locum esse; sed ipsum Regem ibidem causam litigiosam, vel tribus verbis expedire, uti ex Ludovic. Gotofred. in *Archæolog. Cosmic.* fol. 243. n. 5. in fin. refert Casp. Klockius de *Ærario lib. 2. c. 124. n. 14.* Addatur de Utopiensibus circa hanc rem Thomas Morus, Cancellarius quondam Angliæ, in *sua Utopiâ lib. 2. fol. 118. seq.*

14. Rectam igitur conscientiam Christianus Advocatus sequi debet & indagare scrupulosè, quid justum, verum, quid iniquum
15. sit & non cujuslibet causæ Patronum statim se præbere; & hinc, si causam, quam à principio justam credidit, in progressu litis iniquam postmodum animadvertat, clientem de injustitiâ causæ statim monere, & si admonitus desistere nolit, deferere debet. Vid. Lessius de J. & J. lib. 2. c. 31. dub. 2. n. 48. Filliucius Tom. 2. Tr. 40. in octav. precept. c. 10. n. 282. seq. Sayrus in Clavi Regiâ c. 22. n. 20. Amelius de Consc. lib. 5. c. 54. n. 40. & 41. Pet. Ant. Lazarius Can.
16. & pract. quest. de Monitor. Sect. 3. quest. 12. n. 18. seq. etiamsi juraverit se ad finem litis usque operam præstiturum, Schotanus ad ff. Disp. 17. th. 9. Dn. Struvius in Syntagm. Jur. civil. Exerc. 7. th. 5. nam si ignorans causam esse injustam saltim excusatur, omninò sequitur, quod sciens non sit excusandus. B. Dn. Schröterus in Fasc. cas. consc. p. 23.
17. Quod si cliens in causa possessionis Jus habeat, in proprietatis verò non habeat, cum Joan. Parladorio lib. 1. Rev. quotid. c. 2. n. 15. qui ibidem etiam Innocentium ad c. Pastoralis n. 6. de causa poss. & propr. allegat consentientem, equidem existimo Advocatum sine conscientie læsione clientem defendere posse, quoniam Advocatus duntaxat legis, non verò hominis conscientiam habere debet; nisi tamen, quod limitationis vicem subeat, ex negotii Juribus vel ex facto, quod sibi à cliente proponitur, manifestò contrarium intelligat, ibi enim, licet aliàs Possidentes beati dicantur, ipse cliens salvâ conscientia agere non potest, multò minus igitur ipsius Advocatus. Vid. Casp. Klock. Tom. 1. Consil. 40. n. 19.
18. Quæritur verò, quid statuendum sit de erroneâ Advocati conscientia rationæ causæ? Et resp. aut laboravit Advocatus conscientia vincibiliter aut invincibiliter erroneâ; si priori, peccavit omninò si nihilominus causam egerit, quoniam adhibitâ diligentia moraliter possibili hunc errorem præcavere & depone-
19. re potuit. Est etenim Voluntas potentia animæ rationalis cœca, igitur illam potentiam Advocatus ejusdem animæ sequi tenetur, quæ est instar luminis & intellectus nomine venit, quæque qualitatem cujusvis causæ facile dicitare valet. Vid. Steph.
- à S.

à S. Paulo in *Theolog. Moral. Tr. 1. disp. 2. dub. 2. n. 4.* Si poste-
riori ignorantia laboraverit, & causam defendendam susceperit, 20
non peccavit, quoniam adhibitâ diligentiam moraliter possibili,
errorem in causa discutere non potuit, quamvis Dn. Pufendor-
fius de *J. N. & G. lib. 1. c. 3. §. 3.* practicum illud iudicium non pos-
se ita præmissâ debitâ inquisitione depravari, ut actiones pravæ,
ex invincibili ignorantia profectæ alicui nequeant imputari, de-
fendat.

Deinde quod Advocatus probabili causæ patrocinari pos- 21
sit, omnes uno quidem ore affirmant, verum an in concursu
probabilioris minus probabilem tueri licitum ipsi sit, mirum
in modum dissentiunt. Sunt recentiores quidam Casuistæ & 22
Jesuitæ, qui Affirmativam hætenus strenuè defenderunt &
quidem ex hoc fundamento, quoniam Advocati non est
causam definire; sed ea tantum, quæ juri sui clientis
favent, adferre, modò tamen non tam parùm habeat probabili-
tatis, ut in eam vel rarò vel certè nunquam Judices inclinent; &
modò Clientem de minori probabilitate admoneat. vid. Joseph.
Gibalinus in *Scient. Can. & Hieropol. Tom. 1. lib. 3. c. 7. quest. 5. Con-
sect. 10. n. 2.* Layman, in *Theolog. Moral. Tom. 2. Tr. 1. c. 5. §. 3. n. 17.*
Diana. *Resolut. Moral. Tom. 2. Tr. 13. Resolut. 4.* Stephan Fagun-
dez in *Præcept. Decalog. lib. 8. c. 38. & seq.* Gabriel Alvarez de Ve-
lasco in *Judic. perfect. Rubric. 14. Annot. 7. n. 7.* Dom. à Soto de *l.*
& *l. lib. 5. quest. 8. art. 3.* qui non Actoris, sed Rei tantum patro-
cinium licitum esse statuit in causa minus probabili, præsertim si
sanguinea sit causa, Wann die Klage an Haut und Haar geset/ uti lo-
quuntur, vel causa honoris, ubi fama periclitatur; cui tamen di-
cam scribit Lessius de *l. & l. lib. 2. c. 31. Dubit. 9.* Quod, licet spe- 23
ciosè fati afferatur, malo tamen hac in re celeberrimum Dn. Zie-
glerum in *Dicass. Concl. 40. §. 42.* qui ibi quidem de Judicibus agit,
sequi & statuere, Advocatum in concursu causæ probabilis cum
probabiliori, causam minus probabilem tueri vel eligere salvâ Con-
scientiam non posse, quoniam ita sequeretur id, quod falsum vide- 24
retur, & omitteret illud, quod verum adpareret, imò hoc facien-
do meliora jura Partis adversæ violari manifestò peteret, quod
est profectò contra dictamen rectæ rationis egisse. Instant equi-
dem,

dem, quod argumentum etiam in terminis urget Steph. à S. Paulo in *Theol. Moral. Tr. 1. Disp. 2. dub. 4. n. 13.* Quicquid conforme est rectæ rationi, illud salvâ Conscientiâ potest peragi, Atqui Opinio probabilis in concursu probabilioris &c. E. Ad quod verò Limit, sic Majorem: Nisi contrarium magis conforme fuerit re-
 26 ctæ rationi, Ziegl. cit. *Concl. 40. §. 49.* quàm optimè respondet. Quod ampliùs prædicti Jesuitæ de Conscientia probabili speculativè & practicè tali afferunt, profectò meræ nugæ sunt, quoniam & ipse Joseph. Gibalinus in *Scient. Can. & Hieropol. Tom. 1. lib. 3. c. 7. quæst. 5. Consect. 12. n. 1.* fatetur, re ipsa nullam esse posse probabilem causam speculativè talem, quæ talis etiam non sit practicè. Ceterùm integer hac de re exstat Tractatus Bordoni. de *Opinion. probab. in concursu probabilioris*; Sed quanta Opinionum monstra inde orientur, non ita pridem demonstravit Laurent. à Dript. in *Anni-Decal. Theolog. Polit. Reformato Colon. Anno 1672. addito.* Quibus addantur Ludov. Montaltii, *Littere Provinciales de morali & Politica Jesuitarum Disciplina cum Notis Wilhelm. Wendrockii & Dn. Sam. Rachel. Exam. Probabilitatis Jesuiticæ.*

27 Quid verò faciendum erit Advocato, si causa sui Clientis sit dubia? Putarem, si candidè ageret, nec fraude palmam reportare conaretur, salvâ illum Conscientiâ adfistere causæ dubiæ posse; quoniam is demum Conscientiam suam vulnerare dicitur, qui sciens injustam tuetur causam. vid. B. Dn. Schröterus in *Fasc. Consc. p. 24.* hinc Advocatum allegatione dubiæ causæ non au-
 28 diendum esse statuit Mevius *P. 3. Decis. 200.* Meliùs tamen Advocatum facere censerem, si Partibus, causâ æquè dubiâ, Suasor & Autor esset transactionis, vel si hanc inire recusent, informationè priùs à Facultate Juridica peteret, quam causam defenderet, ut eò esset securior in Conscientia, quoniam aliàs, qui dubiâ Conscientiâ laborat, de facili se periculo peccandi exponere potest, & propterea Bene Cic. *lib. 1. Off.* inquit, præcipiunt, qui vetant quicquam agere, quod dubites, æquum sit, an iniquum.

29 Hoc verò quoad causam adhuc intolerabile videtur, quod communiter quidam Advocati Producta sua tot tantisque allegationibus Legum, Sententiarum, Consiliorum & Decisionum ambitiosius impleant, ut vim potius istis, sicuti Zieglerus in *Dicass. Concl.*

Concl. 39. §. 15. quàm fidem facere velle videantur, quas tamen omnes ex locis communibus vel aliis Autoribus, quos fortè nunquam viderunt, nedum legerunt, vel legere ob hebetudinem iudicii potuerunt, bona fide excribunt, & instar coriù sutorum tam diu distendunt, donec aliquo, quamvis difficillimo modo proposito suo fiant accommodæ. Nam sicuti sanè ridiculum est, si ægro-³⁰ tus, uti loquitur Autor *discurs. Dom. Justitien. Werck. p. 29.* ex Galeno vel Hippocrate curam Medico præscribere velit; ita non potest non Judicibus ejusmodi allegationum luxuria maximo risui esse, cùm Judices Jus, quod ex facto oritur, ipsi scire teneantur; hinc in Curiis Galliæ Advocatis Jura allegantibus responderi solet: Venite ad factum; Curia fatis intelligit Jura. Casp. Klock. *de Arario. lib. 2. c. 124. n. 12.* Parth. litig. *lib. 2. c. 7. n. 22.* Deinde datur etiam Adversario occasio cavillandi, & allegationes in sensum planè alienum detorquendi, ne dicam, pro tam amplis scriptis Clientes magnos sumptus impendere cogi, quibus aliàs superfedere possent. vid. Dn. Christoph. Pellerus *in Addit. ad Klockii de Arario cit. loc.*

Coronidis loco quærere lubet, an Advocatus salvâ Conscientiâ in una eademque causa simul Judex esse possit? Diana *in Resolut. Moral. Tom. 6. Tr. 1. Resolut. 86. §. 1. & 2.* putat, quòd sic, modò in ipso cesset omnis inordinatus adfectus, & Sententiam ille proferat secundùm naturã causæ; Verùm quoniã Advocatus Acto-³² ris vel Rei partes semper sustinet, per rerum naturam fieri non potest, ut Advocatus sit Judex in eadem causa; Judex enim neutri Parti addictus medium se præbere debet. vid. Dn. Ziegl. *in sepius cit. Dicast. Concl. 19. §. 1.* Sanchez. *Tom. 2. Consil. Moral. lib. 6. c. 7. dub. 2. n. 1.* Conf. L. Prator 17. ff. *de Jurisdic. omn. Judic. L. Quisquis 6. pr. C. de postul. L. Nemo ex his 13. §. eidem. C. de Adseff. 33. domest.* Quod si verò Judex fuisset in prima instantia, salvâ Conscientiâ in secunda advocando illi subvenire Advocatum posse, qui in prima instantia obtinuit, ne injustè judicâsse dicatur, Dd. volunt; alteram verò Partem, quæ succubuit in prima instantia, in causa Appellationis juvare non posse, quoniam ita propriam Sententiam iniquitatis argueret, statuunt. vid. Döring *in Bibliotheca JCorum sub, voc. Adv. Assert. 224. B. Dn. Brunnem. ad L. Quis-*

Quisquis 6. C. de postul. ibique allegatus Anton. Fab. in C. b. r. def. 1. & Wurmser. l. 1. tit. 1. observ. 7. quamvis Judici semper incumbat in ejusmodi casibus probè Conscientiam examinare, an corruptus odiò vel irâ Sententiam contra Appellantem dixerit, quod multorum Judicum crimen esse, luculenter experientia testatur, tunc enim gravissimè peccaret, si & tanquam Patronus Sententiam injustè à se latam, quasi rem bene gestam defendere vellet.

34 An autem in causa per transactionem compositâ salvâ Conscientiâ præstare possit, dubitatur; Sanè notus est transactionis favor, qui tantus est, ut rei judicatæ comparetur per *L. Non minorem 20. C. de Transaction. & ne quidem Imperial. Rescript. si bonâ fide inita sit, rescindi possit per L. Causas 16. C. d. r.* ut hinc omnino injustum videatur & Conscientiæ adversum, sopitas lites resciscitare, & ita contra publicum Interesse, quod lites minui vult, peccare. Verùm cum & sæpius in ipsa transactione Adversarii concurrat dolus, uti adparet ex *L. Sub prætextu 27. C. de Transact.* nil obstat, quò minus ob dolum in transactione adhibitum, eam impugnare possit Advocatus. Et hinc in casu obviente, ubi Advocatus contra claram transactionem Processum susceperat, & inde à Judice ad pœnam condemnatus erat, eundem absolvendum existimavit Amplissima Facultas Juridica hujus Academiæ die 27. Octob. 1670. prout retulit mihi Magnif. Dn. Præses, Patronus meus æviternum mihi devenerandus.

Sed de hoc & aliis in conflictu, quem DEUS faustum & felicem esse jubeat! occasione datâ ulterius. Ceterum, Benivole Lector, errores, quos ob judicium minus limatum fortean commisi, obnixè deprecor; Memineris enim, Te & me hominem, & me præsertim adhuc Juvenem discendi cupidum esse;

Interea rivos, Tibi grates, Numen Olympi,
Diffundens claudio; sat mea charta bibit.



94 A 7367

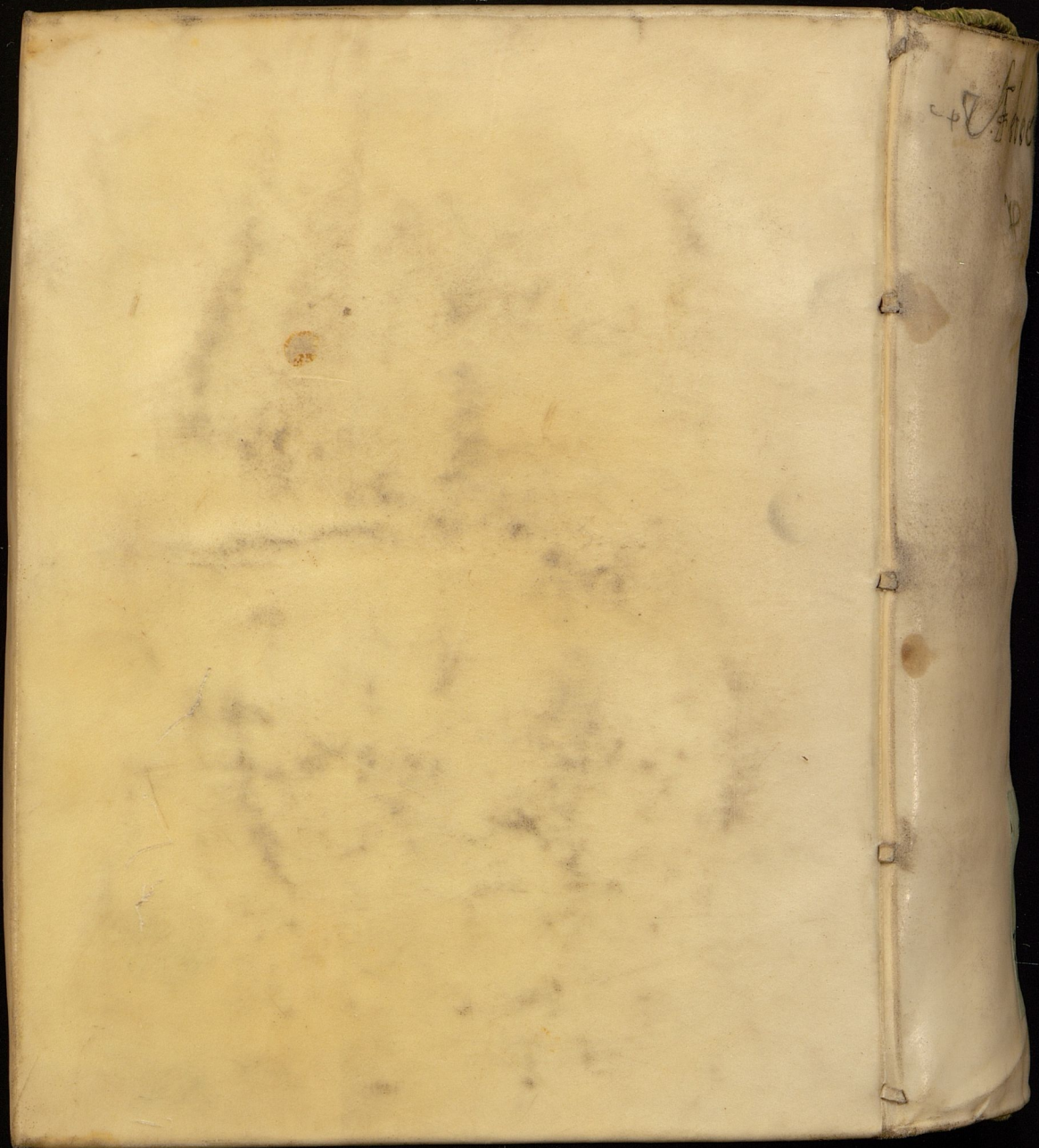
ULB Halle
002 546 841

3



V0 17





ran
miul
a v
eleb
pes
et n
uis
la d
cult
prin
ere-C
Ho
333
qui
et P
maga
ze p
ibi n
esfic
mul.
diu
acue
s tra
Hift
c



11

DISSERTATIO
DE
**CONSCIENTIA
ADVOCATI,**

QUAM EX
*AUTORITATE ET CONSENSU MAGNIFICI JCTO-
RUM ORDINIS IN ACADEMIA VIADRINA*

PRÆSIDE
DN. SAMUELE STRYKIO, JCTo,
COM. PAL. CÆS. ET ANTECESS. CE-
LEBERRIMO

DN. Patrono & Doctore Suo æternùm devenerando,
In Auditorio Jctorum
Ad Diem 21. April. Anno M DC LXXVII.
placido Eruditorum Examinis sistit

AUTOR
EPHRAIM NAZIUS,
Cöflino-Pomeranus.

Francofurti ad Oderam,
Typis Hæredum JOHANNIS ERNESTI, Acad. Typogr.

(12)

